

Icehearts-toiminnan hyödyt ja haasteet - kirjallisuuskatsaus

Pehkonen

Heidi

Mastersarbete/ Master's Thesis

Socionom HYH

2016

Heidi Pehkonen

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Socionom HYH
Identifikationsnummer:	5248
Författare:	Heidi Pehkonen
Arbetets namn:	Icehearts verksamhetens fördelar och utmaningar- en litteraturstudie
Handledare (Arcada):	Åsa Rosengren
Uppdragsgivare:	Icehearts
<p>Sammandrag:</p> <p>Bakgrund: Unga marginaliseras lätt om de inte får ett arbete eller avlägger en examen. Män marginaliseras oftare än kvinnor. Meningen med socialt arbete är att man försöker integrera de marginaliserade människorna tillbaka i samhället. Icehearts verksamheten gör det förebyggande arbetet bland barn och unga med hjälp av sport.</p> <p>Syfte: Studiens syfte är att få fram Icehearts verksamhetens fördelar, samt utmaningar. Forskningsfrågorna lyder: 1) Vilka fördelar finns det för barn, vuxna och det mångprofessionella teamet av Icehearts verksamheten? 2) Vilka är Icehearts verksamhetens utmaningar med tanke på barn, vuxna och det mångprofessionella teamet?</p> <p>Metod: Denna studie är en litteraturöversikt och resultaten baserar sig på 11 utvalda studier.</p> <p>Resultat: Från resultaten kom det fram att verksamheten är viktig för både barn, vuxna och samarbetspartnern. Pojkarna lär sig sociala färdigheter, deras självförtroende förbättras, de följer bättre regler och de får känslan av att höra till en gemenskap. Vuxna får stöd, hjälp och de är nöjda när barnen fått en hobby. Läraren i skolan tycker det är bra med en extra resurs i klassen och att man har någon som man kan ventilera sina tankar med. Barnträdgårdsläraren tycker det är bra att barnen väljs vid ett tidigt skede med i gruppen och att de kan vara med och påverka vem av barnen som behöver stöd. Utmaningar som kom fram är att verksamheten för flickor borde utvidgas, tillgång till mer resurser, eftersom fostraren har mycket uppgifter att sköta, samt att finansieringen borde säkras.</p> <p>Konklusion: Verksamheten är mycket viktig och dess fördelar är många med tanke på de olika målgrupperna. Pojkarnas sociala färdigheter förbättras, de lär sig bemästra sina känslor, de respekterar och litar på varandra, tack vare verksamheten. Verksamheten förebygger marginalisering och stöder barn och unga genom deras uppväxt. Av dessa utmaningar har man redan påbörjat grupper för flickor och det finns en person som har hand om att söka bidrag och sponsorer.</p>	
Nyckelord:	Icehearts, sport, ungdomar, marginalisering, tidigt ingripande, empowerment
Sidantal:	71
Språk:	Finska
Datum för godkännande:	31.5.2016

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Master Programme in Social Services
Identification number:	5248
Author:	Heidi Pehkonen
Title:	Icehearts-activities benefits and challenges- a literature study
Supervisor (Arcada):	Åsa Rosengren
Commissioned by:	Icehearts
<p>Abstract:</p> <p>Background: Young people are easily marginalized if they fail to find a job or complete an education. Men are at greater risk of being marginalized than women. The purpose of social work is to help re-integrate marginalized people into society. The Icehearts activity uses sports as a means of conducting preventive work with children and young people.</p> <p>Purpose: The purpose of this study is to bring forth the benefits and challenges of the Icehearts activity. The scientific questions are 1) What are the benefits for children, adults and the multidisciplinary cooperation of the Icehearts activity? 2) What are the challenges for the activity in regards to children, adults and the multidisciplinary cooperation?</p> <p>Method: This is a literary study based on 11 studies.</p> <p>Result: The results show that the association's work is important for children, adults and affiliates alike. Boys learn social skills, their confidence increases, they follow regulations better and they get a sense of belonging to a group. Adults get support, help and are pleased that their child has a hobby. Teachers in schools are grateful for an extra resource in the class environment which also functions as a sounding board for their own thoughts. The Daycare teachers feel it is positive that the children are included in the group early on and that the teachers are included in the process of determining who needs support. From the results you can find following challenges: there should be more groups for girls, the mentor needs more recourses and the finance should be secured.</p> <p>Conclusion: The association's work is very important and its benefits are many in regards to the different beneficiaries. The boys learn social skills, how to master their feelings, how to respect and trust each other, thanks to Icehearts. Icehearts prevents marginalization and support children and adolescent through the beginning of their lives. At the moment Icehearts have started more groups for girls and there is one person working to get more donations and sponsors.</p>	
Keywords:	Icehearts, sports, youth, social exclusion, prevention, empowerment
Number of pages:	71
Language:	Finnish
Date of acceptance:	31.5.2016

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosiaaliala YAMK
Tunnistenumero:	5248
Tekijä:	Heidi Pehkonen
Työn nimi:	Icehearts toiminnan hyödyt ja haasteet- kirjallisuuskatsaus
Työn ohjaaja (Arcada):	Åsa Rosengren
Toimeksiantaja:	Icehearts
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tausta: Nuoret syrjäytyvät helposti ilman töitä tai he eivät ole suorittaneet muuta koulutusta kuin peruskoulun. Miehet syrjäytyvät useammin kuin naiset. Sosiaalityön tarkoituksena on integroida ihmiset takaisin yhteiskuntaan. Icehearts ehkäisee lasten ja nuorten syrjäytymistä urheilun avulla.</p> <p>Tavoite: Opinnäytteen tavoite on osoittaa Icehearts-toiminnan hyödyt ja haasteet. Tutkimuskysymykset ovat: 1) Icehearts-toiminnan hyödyt lasten, vanhempien ja moniammatillisen yhteistyön näkökulmasta. 2) Toiminnan haasteet lasten, vanhempien ja moniammatillisen yhteistyön näkökulmasta.</p> <p>Menetelmä: Opinnäyte on kirjallisuuskatsaus ja tulokset perustuvat 11 valittuun tutkimukseen.</p> <p>Tulos: Tuloksista selviää, että toiminta on tärkeä lapsille, vanhemmille ja yhteistyökumppanille. Pojat oppivat sosiaalisia taitoja, heidän itsetunto paranee, he oppivat seuraamaan sääntöjä ja he kokevat yhteisöllisyyden tunteen. Vanhemmat saavat tukea, apua ja he ovat tyytyväisiä, kun heidän lapsilla on harrastus. Opettajan mielestä kasvattaja on hyvä lisäresurssi luokassa ja tämän kanssa pystyy myös vaihtamaan ajatuksia. Lastentarhaopettajan mielestä on hyvä, että pojat valitaan joukkueeseen varhaisessa vaiheessa ja he pystyvät myös vaikuttamaan siihen ketkä valitaan joukkueeseen. Tuloksista selvisi seuraavat haasteet: tyttötoimintaa tulisi edelleen laajentaa, lisäresursseja kaivataan kasvattajan ollessa työllistetty ja rahoitus tulisi turvata.</p> <p>Päätelmä: Toiminta on tärkeä ja sen hyödyt ovat monet kohderyhmää ajatellen. Poikien sosiaaliset taidot paranevat, he osaavat käsitellä tunteitaan, he kunnioittavat ja luottavat toisiinsa, kiitos Icehearts- toiminnan. Toiminta ehkäisee syrjäytymistä ja se tukee lapsia ja nuori läpi heidän tärkeiden vuosien. Näitä haasteita ajatellen, on jo tyttötyö aloitettu ja Iceheartsilla on töissä henkilö, joka vastaa avustusten ja sponsoreiden hankkimisesta.</p>	
Avainsanat:	Icehearts, urheilu, nuoriso, syrjäytyminen, varhainen puuttuminen, empowerment
Sivumäärä:	71
Kieli:	Suomi
Hyväksymispäivämäärä:	31.5.2016

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	9
2. TAUSTA	10
2.1 Syrjäytyminen	11
2.2 Kolmas sektori.....	13
2.3 Icehearts	14
2.3.1 Suomen Icehearts-kattojärjestö	16
3. TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	17
4. AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET.....	18
5. TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	21
5.1 Sosiaaliset taidot.....	21
5.2 Yhteisöllisyys.....	22
5.3 Osallisuus.....	23
5.4 Ehkäisevä työ.....	24
5.4.1 Varhainen puuttuminen.....	25
5.5 Empowerment.....	27
6. TUTKIMUSMENETELMÄ	28
6.1 Kirjallisuustutkimus	28
6.2 Tiedon keruu	29
6.2.1 Hakusanat	29
6.2.2 Alkuperäistutkimuksen sisäänotto- ja poissulkukriteerit	30
6.2.3 Aineiston haku	30
6.3 Sisällönanalyysi	34
6.3.1 Aineiston analyysi.....	35

6.4 Eettiset näkökulmat	37
7. TUTKIMUKSEN TULOKSET	38
7.1 Lasten näkemykset	
7.1.1 Lasten sosiaaliset taidot ja käyttäytyminen.....	38
7.1.2 Harrastuksen tuoma hyöty	39
7.2 Vanhempien näkemykset	
7.2.1 Sosiaalisten taitojen karttuminen harrastuksen avulla	41
7.2.2 Vanhempien tuki kasvatuksessa.....	43
7.3 Moniammatillinen yhteistyö	
7.3.1 Kasvattajan hyödyt koulussa.....	43
7.3.2 Päiväkodin yhteistyön hyödyt.....	46
8. POHDINTA	47
8.1 Johtopäätökset.....	47
8.1.1 Toiminnan hyödyt.....	47
8.1.2 Toiminnan haasteet.....	52
8.2 Kriittinen tarkastelu ja jatkotutkimusaiheet.....	53
SAMMANDRAG	55
LÄHTEET	

Taulukko

Taulukko 1 Sisäänotto- ja poissulkukriteerit.....	30
Taulukko 2 Kirjallisuuskatsaukseen mukaan valitut opinnäytteet.....	31
Taulukko 3 Kategoriat koskien toiminnan hyötyjä ja haasteita lasten näkökulmasta	35
Taulukko 4 Kategoriat koskien toiminnan hyötyjä ja haasteita vanhempien näkökulmasta	36
Taulukko 5 Kategoriat koskien toiminnan hyötyjä ja haasteita yhteistyön näkökulmasta	36

Kuvat

Kuva 1 Lasten ajatuksia toiminnan hyödyistä ja haasteista.....	39
Kuva 2 Vanhempien ajatuksia toiminnan hyödyistä ja haasteista.....	42
Kuva 3 Yhteistyön ajatuksia toiminnan hyödyistä ja haasteista.....	45

1. JOHDANTO

Tänä päivänä osa pojista voi erityisen hyvin, paremmin kuin koskaan aikaisemmin. Tämä taas ei mitenkään auta niitä poikia, jotka voivat erityisen huonosti. Tänä päivänä ihmiset jakautuvat jo hyvin varhaisessa vaiheessa hyvinvoiviin ja huonosti voiviin. Koulunsa aloittavista pojista 8 % ja tytöistä 3 % on erityistuen tarpeessa. Poikien ongelmat ovat moninaisuutensa vuoksi haastavia. Poikien kypsyys, taidot ja kyvyt hajoavat erityisen laajalle. (Cacciatore & Koiso-Kanttila 2008:23)

Aikaisemmin tehdyistä tutkimuksista selviää, että perheen sosioekonomisella asemalla, perherakenteella sekä erilaisilla taloudellisilla, terveydellisillä ja sosiaalisilla ongelmilla on yhteys lasten hyvinvointiin, terveyteen ja elintapoihin. (Myllyniemi 2012:48) Kasvatuksessa vanhempien valvonnan, tuen ja ohjauksen puute taas on valtava riskitekijä lapsen kehitykselle. Tärkeää on edistää poikien terveen kasvun ja kehityksen tukemista ja riskissä olevien poikien kehitykseen tulee puuttua. Oikealla hetkellä tarjolla oleva aikuinen voi olla ratkaiseva tuki tilanteessa, jossa yksikin kannustava tai toivoa tuova lause saattaa olla pelastava. (Cacciatore & Koiso-Kanttila 2008:32-34)

Taloudellinen eriarvoisuus ilmenee lasten arjessa varsinkin kuluttamisen ja toimintamahdollisuuksien eroina. Vanhempien ienituloisuus johtaa yleensä jossakin vaiheessa kyvyttömyyteen osallistua tavanomaisiksi katsottuihin toimintoihin. Pientuloisuus voi johtaa lasten syrjimiseen, ryhmästä sulkemiseen ja kiusaamiseen, kun lapset eivät voi esim. osallistua maksullisiin harrastuksiin. Pientuloisuus on lisääntynyt selvästi yksinhuoltajaperheissä ja monilapsisissa perheissä. Pitkittyvästä köyhyydestä kärsitään eniten perheissä, joissa on teini-ikäisiä tai leikki-ikäisiä lapsia, mutta suurin köyhyysriski on perheissä, joissa on alle kolmivuotiaita lapsia. Lapsiköyhyys on lisääntynyt huomattavasti sitten 1990-luvun puolivälin ja on melkein kolminkertaistunut. (Salmi et al 2014:102)

Samalla kuin perheet voivat huonosti, niin kunnat ovat vähentäneet mm. perheneuvoloiden hoitohenkilökuntaa, ja koululääkäreiden työpanosta on siirretty pois kouluilta lasten

ja nuorten tavoittamattomiin. Päivähoidossa ja kouluissa taas ryhmäkoot ovat suurentuneet. (Helne & Laatu 2008:23f)

Itse rakastan liikkumista kaikilla mahdollisilla tavoilla, ja nuorempana minulla on ollut mahdollisuus harrastaa uintia, joka on vieläkin hyvin tärkeä harrastus minulle. Liikunta antaa ihmiselle hyvin paljon, ja on sääli, että siitä on tullut niin kallista, että suurin osa lapsista ei pysty harrastamaan mitään.

Olen pari kertaa kuullut sanan Icehearts ja lukenut heistä ohimennen, mutta muita kokemuksia minulla ei ollut Iceheartsista. Itse tykästyin Ville Turkan ideaan, jossa lapset saavat ilmaiseksi osallistua harrastukseen ja jossa kasvattaja osallistuu toimintaan ja pysyy poikien vierellä 12 vuoden ajan, sekä tukee heitä heidän elämässään. Näistä elementeistä syntyi idea lopputyötä varten, ja otin yhteyttä Iceheartsiin, kuullakseni onko heillä jotain ideaa lopputyötäni varten.

Icehearts on kolmannen sektorin palvelu, joka on perustettu Vantaalla 1996. Iceheartsilla on käytössä toimintamalli, jonka avulla ehkäistään syrjäytymistä. Toiminta on kasvanut valtakunnalliseksi ja sitä rahoittaa RAY, sponsorit ja yritykset. (Icehearts 2013)

Tutkimukseni on tilaustyö Icehearts ry:lle. Tilaajan toiveena on, että perehdyn aiemmin Iceheartsin toiminnasta tehtyihin tutkimuksiin ja selvitän toiminnan hyödyt. Menetelmänä tulen käyttämään kirjallisuuskatsausta. Olen saanut tilaajalta vapauden päättää, miten tutkimus toteutetaan.

2. TAUSTA

Tässä luvussa käyn ensin läpi yhteiskunnassa esillä olevaa ajankohtaista ongelmaa: mitä on nuorten syrjäytyminen. Jatkan kertomalla, mitä kolmannen sektorin toiminta yleensä on, ja tämän jälkeen esittelen Icehearts ry:n ja heidän toimintamallinsa. Kolmannen sektorin yhteydessä esittelen muita vastaavia ohjelmia, joita Suomesta löytyy. Nämä projektit antavat myös nuorille mahdollisuuden harrastaa tai antavat heille jotain tekemistä

2.1 Nuorten syrjäytyminen

Syrjäytyminen on aika uusi käsite ja sitä on alettu käyttämään vasta 1980-luvulta lähtien. Käsitteelle on ollut vaikea löytää yhtä oikeaa määritelmää. Syrjäytyminen määritellään niin, että joku yksilö tai perhe ajautuu yhteiskunnan tavanomaisen elintason ulkopuolelle. Syrjäytymistä pidetään vakavana sosiaalisena ongelmana. (Vuokila-Oikkonen & Mantela 2010: 3) Köyhyys itsessään ei tarkoita sitä, että ihminen on syrjäytynyt. Ihminen ei myöskään ole syrjäytynyt, jos hän itse valitsee jäävänsä yhteiskunnan ulkopuolelle tai elää valtakulttuuriin nähden toisella tavalla. Syrjäytyä voi periaatteessa kuka tahansa, koska ihminen pystyy elämänsä aikana kokemaan erilaisia vastoinkäymisiä, jotka heikentävät hänen elämänhallintaansa (Ulvinen 1998: 11)

Nykyään puhutaan siitä, että syrjäytyminen periytyy sukupolvelta toiselle. Kyseessä on uusi ilmiö, mutta sen seurauksia on jo havaittavissa. Vanhempien asenteet ja elämäntapa siirtyvät lapsille. Vanhempien omat ongelmat kasaantuvat eivätkä he pysty huolehtimaan lapsistaan. (Huhtanen 2011:36)

Syrjäytyneiksi nuoriksi lasketaan ne nuoret, jotka eivät kuulu työelämään tai ole suorittaneet muuta koulutusta kuin peruskoulun. Miehet syrjäytyvät useammin kuin naiset, ja vieraskielisten osuus kaikista 15–29-vuotiaista syrjäytyneistä on neljännes. Akuutimassa vaarassa ovat ne miehet, jotka ovat vieraskielisiä ja jotka ovat ainoastaan suorittaneet perusasteen koulutuksen. Miesten osuutta syrjäytyneistä nostaa se, että naisia ei lasketa syrjäytyneiksi, jos he ovat kotona hoitamassa lapsia. Vuonna 2010 Suomessa oli n. 51 300 syrjäytynyttä 15–29-vuotiasta nuorta, ja näistä 51 000 nuoresta n. 32 000 ei käy töissä tai opiskele. Heistä ei löydy mitään tietoa siitä, mitä he tekevät tai missä he ovat, ja heidän lasketaan tippuneen järjestelmän ulkopuolelle. He ovat syrjäytymisongelman ydin. Mitä nopeammin nuorelle saadaan koulutuspaikka tai työpaikka, sitä paremmat mahdollisuudet häntä on auttaa ja ehkäistä syrjäytyminen. (Myrskylä 2012: 2-3)

Maahanmuuttajataustaisten nuorten on vaikeampi saada työ- tai opiskelupaikkaa verrattuna kantaväestöön. Maahanmuuttajanaisten pääsy mukaan työmarkkinoille on vaikeaa, tai sitten he eivät edes halua päästä mukaan. Kyse voi olla kulttuurieroista, vaikka naiset

eivät ole kotona hoitamassa lapsia. Tämä taas ei koske Suomessa syntyneitä ulkomaa-laistaustaisia, koska heillä on parempi kielitaito ja koulutus. (Myrskylä 2012:4-5)

Syrjäytyminen etenee vaiheittain, ja Mikko Takala erottaa syrjäytymisprosessissa seuraavanlaisia vaiheita:

1. Vaikeuksia kotona, koulussa tai sosiaalisessa toimintaympäristössä
2. Koulun keskeyttäminen tai alisuorittaminen
3. Huono työmarkkina-asema
4. Täydellinen syrjäytyminen (työn vieroksunta, toimeentulo sosiaaliavustuksilla, alkoholisoituminen, kriminalisoituminen)
5. Laitostuminen tai eristäytyminen yhteiskunnasta

Pauli Siljanderin määritelmä taas pitää sisällään selvän vaiheittaisuuden:

”Syrjäytyminen nähdään siis kasaantuvana huono-osaisuutena, jolle on yksilön näkökulmasta tyypillistä moniongelmaisuus: epäonnistuminen koulussa, perheessä, sosiaalisissa suhteissa, työmarkkinoilla jne. Tietyllä tavalla kysymys on elämänhistoriaalisesta prosessista, jossa eri vaiheet seuraavat toisiaan ja muodostavat eräänlaisen noidankehän.” (Linnakangas & Suikkanen 2004: 28)

Urposen mukaan nuorten syrjäytyminen voi ilmetä kolmella tavalla.

1. Nuori ei täytä jotain käyttäytymis- tai ammattitaitovaatimuksia ja hänet erotetaan koulusta tai työpaikasta. Nuori syrjäytyy silloin, kun hän ei saa uutta paikkaa.
2. Syrjäytyminen voi perustua estoon. Nuori ei syystä tai toisesta onnistu pääsemään työhön tai haluamaansa koulutukseen. Hän ei täytä hyväksyttävyyden kriteereitä.
3. Syrjäytyminen voi olla myös itse tehty valinta ja siihen perustuva syrjään jääminen. Nuori tekee tämän elämäntavan valinnan usein turhautuneena tai vailla tulevaisuuden perspektiiviä. (Taskinen 2001:11)

Syrjäytyneen nuoren kustannukset yhteiskunnalle ovat korkeat. Tämä vaikuttaa kansantalouteen merkittävästi. Kustannukset muodostuvat siitä, että syrjäytynyt ei pääse mukaan työelämään. Nuoren ollessa syrjäytynyt koko työikänsä, muodostuu siitä n.

700 000 euron menetys kansantuloon. Julkisen talouden vastaava menetys on n. 400 000 euroa. (Huhtanen 2011: 36)

Sosiaaliryöön tarkoituksena on integroida syrjäytyneet ja syrjäytymisvaarassa olevat ihmiset takaisin yhteiskuntaan, niin että he pystyvät palautumaan takaisin normaaleiksi kansalaisiksi. (Helne 2002:3)

Tärkein ja järkevin keino sekä nuorelle itselle että yhteiskunnalle on ennaltaehkäistä syrjäytyminen. Tämä tarkoittaa, että ennaltaehkäisevään työhön tulisi panostaa. (Cacciatore & Koiso-Kanttila 2008: 270) Tähän ei ainoastaan riitä julkisen ja yksityisen sektorin panostus, vaan apua tarvitaan myös kolmannelta sektorilta. Tässä kohtaa mukaan tulee Icehearts, joka on kolmannen sektorin palvelu. Icehearts on panostanut ennaltaehkäisevään työhön ja auttanut nuoria poikia sosiaalisten taitojen ja elämänhallinnan kanssa.

2.2 Kolmas sektori

Kolmannella sektorilla tarkoitetaan markkinoiden, julkisen sektorin ja kotitalouksien väliin jäävää aluetta. Kolmas sektori koostuu erilaisista järjestöistä ja säätiöistä. Järjestöille on ominaista, että ne ovat voittoa tavoittelemattomia ja niiden toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Niiden tarkoituksena on tuottaa erilaisia palveluita, jotka täydentävät yksityistä ja julkista palvelutuotantoa. Kolmas sektori on ollut Pohjoismaissa aktiivisempi sellaisilla alueilla, joilla julkinen sektori on ollut passiivisempi, esim. liikunnassa, kulttuurissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja työmarkkinajärjestöissä. Sosiaalipalvelujen osuus Pohjoismaissa on ollut kohtuullisen pieni, verrattuna Keski-Eurooppaan.

1990-luvun laman jälkeen kolmannen sektorin rooli hyvinvointipalvelujen tuottajana on kuitenkin kasvanut nopeasti. Kolmannen sektorin ytimenä pidetään yleensä vapaaehtoistoimintaa, jota leimaa omaehtoisuus, palkattomuus ja aatteellisuus. Erityisesti rekisteröidyt yhdistykset toimivat vapaaehtoisvoimin. Kolmannella sektorilla tehtävä palkkatyön määrä on viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana kuitenkin noussut. (Ruuskanen et al. 2013:8)

Järjestöt toteuttavat hyvinvointipalveluita yhteistyössä kunnan kanssa. Lisäksi ne toteuttavat projekteja Raha-automaattiyhdistyksen ja Veikkauksen rahoituksella. Palvelujen

tuottajana toimiminen ja projektitoiminnan hallinnointi ovat tuoneet mukanaan järjestöille uusia vaatimuksia, esim. järjestöjen toiminnan jatkuvuudesta, julkisista sopimuksista, palvelujen laadusta ja niihin liittyvästä tuottajavastuusta. Tämä edellyttää järjestöjen palvelutoiminnan ammatillistumista. (Ruuskanen et al. 2013:8ff)

Usein ensin perustetaan useita paikallisyhdistyksiä ja tämän jälkeen esiin nousee tarve perustaa keskusjärjestö. Keskusjärjestön tavoite on edistää ja laajentaa paikallisyhdistysten toimintaa. (Möttönen & Niemelä 2005:59)

Suomesta löytyy erilaisia kolmannen sektorin palveluja, jotka ovat panostaneet lapsiin ja nuoriin. Iceheartsin tapaista toimintaa Suomessa järjestää myös Pelastakaa Lapset ry., joka Eväitä Elämälle -ohjelman avulla tukee syrjäytymisvaarassa olevia lapsia. Tukea annetaan lasten koulunkäyntiä ja harrastuksia varten. Ohjelma edistää lasten yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja hyvää kehitystä. (Pelastakaa lapset ry.)

Toinen vastaavanlainen ohjelma taas on Mahis. Mahis on Nuorten Akatemian oma ohjelma, jonka avulla koulutetut ohjaajat voivat hakea rahaa nuorten kanssa tehtäviin projekteihin. Ohjaajan avulla nuoret voivat itse suunnitella ja järjestää itselleen vapaa-ajan toimintaa. Kohderyhmänä ovat 13–17-vuotiaat nuoret, joilla on vaikea elämäntilanne menossa. Projektin ansiosta nuoret löytävät omat voimavaransa, saavat tärkeää tekemistä ja kokevat onnistumisia. (Nuorten Akatemia)

Wau ry:n toimintana ovat maksuttomat, liikunnalliset matalan kynnyksen kerhot. Lapset pääsevät itse vaikuttamaan kerhojen sisältöön ja he pääsevät tekemään asioita mistä pitävät. Kerhoja järjestetään ympäri Suomea usealla paikkakunnalla. (Wau ry.)

2.3 Icehearts

Icehearts on perustettu 1996 Vantaalla Ville ja Ilkka Turkan johdolla. Ajatus on peräisin Ville Turkalta, joka on työskennellyt sosiaalikasvattajana lastenkodeissa. Lastenkodissa asuvat lapset eivät harrastaneet mitään, vaikka velvollisuuksia oli yllin kyllin. Ville halusi perustaa jääkiekon dream teamin, joka perustuisi neljään ajatukseen. Joukkueeseen valittaisiin poikia, jotka eivät päässeet pelaamaan muualle ja jotka tarvitsevat tukea

elämäänsä. Heidät valittaisiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja joukkuetta luotaisi kasvattaja, joka sitoutuisi 12 vuodeksi. Nopeasti dream team muuttui Iceheartsiksi ja ensimmäiset pojat löytyivät nopeasti. (Wickström 2014: 7-11)

Yhdistys on kolmannen sektorin palvelu ja se tekee ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä koulussa ja vapaa-ajalla. Arvomaailman tärkein ajatus on, että jokaiselle lapselle annetaan mahdollisuus. Toimintamallin ajatuksena on ehkäistä syrjäytymistä, edistää lasten sosiaalisia taitoja ja luoda lapselle pitkäkestoisen aikuisen läsnäolo läpi lapsen kehityksen eri vaiheiden. (Icehearts-esitys) Icehearts perustuu joukkueurheiluun ja tekee yhteistyötä päiväkotien, koulujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen, asukasyhteisöjen, vanhempien sekä liikuntatoimen kanssa. Yhteistyö toimii myös kunnan kanssa ja on selkeä lisä kunnan peruspalveluille. Toimintamalli on tarkoitettu suurille kunnille, joissa on suuria asuinlähiöitä suurine sosiaalisine ongelmineen. (Turkka & Turkka 2008:110)

Toimintamalli on varhaisen puuttumisen innovatiivinen malli. Kun huoli huomataan ajoissa, pystytään sen kanssa työskentelemään pitkäkestoisesti. Joukkueen ydinryhmä n. 10 lasta kootaan päiväkodeista, esikouluista ja starttiluokalta. Lapset ovat aloittaessaan 6–7-vuotiaita. Yhteistyön merkitys on suuri ja sitä tehdään varhaiskasvatuksen ammattilaisten, sosiaalitoimen ja koulujen kanssa. Joukkue täydentyy myöhemmin, niin että maksimimäärä on n. 20–25 lasta. Mukaan otetaan poikia, joilla huoli on huomattu varhaisessa vaiheessa tai jotka tarvitsevat erityistä tukea. Mukaan pääsevät myös ne lapset, joilla ei muuten olisi varaa harrastuksiin. Tyypillinen Icehearts-lapsi on maahanmuuttajataustainen, yksinhuoltajan lapsi tai suurperheen lapsi, jolla harvemmin on varaa osallistua kalliisiin harrastuksiin. (Icehearts 2013)

Kasvattajan palkkaa tehtävään Icehearts, ja useimmiten henkilöllä on sosiaalialan tai kasvatusalan koulutus. Liikunnanohjaajan koulutus ja lajiliittojen valmentajakoulutukset ovat myös hyvä pohja. (Turkka & Turkka 2008:42) Kasvattaja sitoutuu toimintaan 12 vuodeksi. Sitoutuminen on suuressa roolissa toimintamallissa. Pystyäkseen tukemaan lapsen kehitystä ja kasvua, lapsen tulee luottaa, että tämä kasvattaja ei ole menossa minnekään. Pitkäkestoisen sitoutumisen ansiosta kasvattaja pystyy antamaan tukea mahdollisimman moneen haasteeseen, joita lapsi ja perhe kohtaavat elämänsä varhaisessa vaiheessa. Kasvattaja on myös poikien roolimalli, koska hän voi olla ainoa miehen

malli, jonka yksinhuoltajien pojat saavat ennen yläkoulua. Koska poikien kasvattaja on aina mies, pojat saavat elämäänsä yhden pysyvän miehen, jonka he tapaavat melkein päivittäin. Kasvattaja käyttää omaa kiinnostustaan urheiluun, ja joukkuelajiksi valikoituu laji, johon kasvattajalla itsellään on intohimoa. (Icehearts 2013)

Uusi Icehearts- ryhmä aloittaa säännöllisen arkitoimintansa koulujen alkaessa. Kasvattaja toimii ryhmänsä tukena alueen keskeisessä suurylkoullussa, jossa valtaosa ryhmän lapsista käy koulua. Kasvattajan työajasta noin puolet kuluu koulutyössä. Oleellista on muistaa, että kasvattaja ei ole opettaja, välituntivalvoja tai kouluavustaja vaan hän toimii koulussa ylimääräisenä resurssina. Kasvattajan tekemä koulutyö kohdistuu pääasiassa yksilötyöhön tai pienryhmätoimintaan. Lasten siirtyessä yläkouluun kasvattajan tärkeimpänä tehtävänä on itää yhteyttä yläkouluun ja huolehtia ryhmänsä poikien murrosiän tuomien haasteiden tarkoituksenmukaisesta tukemisestä. (Vartiamäki & Niemelä 2013: 33, 40)

Icehearts- toimintamallin ensimmäinen verkostumiskohde on pelaajan koti. Toimintamallin verkoston tuki on suunnattu koko perheelle, vanhemmille ja omaisille. Vanhempien kanssa keskustellaan mielellään heidän lapsistaan. Autamme aina pyydetessä. Vanhempien tarkoitus on tukea lastaan, kaiken muun hoitaa Icehearts. Kasvattaja tarvittaessa noutaa lapsen harjoituksiin, jos vanhemmilla ei ole mahdollisuutta kuljettaa. (Turkka & Turkka 2008:56) Icehearts- toiminta koostuu valitun lajin harjoituksista ja koulun jälkeisestä iltapäivätoiminnasta. Toimintamalliin kuuluu myös kesäajan harjoitukset ja leiri, johon myös lapsen vanhemmat voivat osallistua. (Vartiamäki & Niemelä 2013:32-33) Tällä hetkellä joukkueita löytyy Vantaalta, Helsingistä, Espoosta, Ulvilasta, Lahdesta, Seinäjoelta, Tampereelta ja Oulusta. Icehearts-toimintamalli laajeni tyttötyöhön syksyllä 2013 ja sen kehitys ja konsepti aloitettiin Vantaalla. (Icehearts 2013) Koska joukkueita löytyy ympäri Suomea ja toiminta on laajentunut siinä määrin paljon, on perustettu Suomen Icehearts-kattojärjestö.

2.3.1 Suomen Icehearts-kattojärjestö

Suomen Icehearts-kattojärjestö on perustettu vuonna 2013 ja järjestö pyörii RAY:n avustuksilla. Suomen Icehearts ry toimii paikallisyhdistysten kattojärjestönä, jonka keskeisenä tehtävänä on kehittää, hallinnoida, vahvistaa ja laajentaa Icehearts-toimintamallin toimintaa valtakunnallisesti. Suomen Icehearts ry:n tavoitteena on hyvinvoivat kasvattajat, joukkueet ja paikallisyhdistykset. Icehearts on jaettu kolmeen eri tasoon, joista ylin hallinnollinen taso on Suomen Icehearts ry:n hallitus. Toisella tasolla on kattojärjestön operatiivinen johto, joka on vastuussa valtakunnallisen toimintamallin sisällön ja laadun kehittamisestä ja tukemisesta. Heidän vastuullaan on myös kasvattajien rekrytointi, mentorointi, koulutuksesta vastaaminen, sekä toimintamallin laajentamiseen liittyvät yhteiskunnalliset tehtävät. Alimmalla tasolla ovat paikallisyhdistykset, joiden tehtävänä on varmistaa, että alueiden joukkueet ja kasvattajat voivat hyvin ja että heillä on täysi tuki, osaaminen ja mahdollisuus keskittyä arjen kasvatustyöhön joukkueissaan. (Icehearts toimintasuunnitelma 2015:5)

Toiminta kunnassa alkaa perustamalla paikallisyhdistys ja joukkue. Yhdistys ja kunta etsivät yhdessä joukkueen sopivan kasvattajan. Tämän jälkeen kunta kartoittaa alueen, jossa lastensuojelun avohuollon asiakkaiden prosentuaalinen määrä on muita alueita suurempi. Tällä alueella yhdistys toimittaa päiväkoteihin kirjeen, joka jaetaan tukea tarvitseville vanhemmille. Kirjeessä käydään läpi yhdistyksen toimintamallia. Vanhemmat päättävät, osallistuvatko he toimintaan. (Turkka & Turkka 2008:15)

3. TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Icehearts on toiminut Suomessa jo vuodesta 1996 ja tänä aikana yhdistys on kasvanut ja laajentunut. Opinnäytteeni tavoitteena on osoittaa Icehearts-toiminnan hyödyt ja haasteet. Tarkoitukseni on löytää aikaisemmasta tutkimuksesta urheilun tuomat hyödyt ja yhdistää nämä hyödyt Icehearts-toiminnan kanssa. Saadakseni vastauksen etsimääni tavoitteeseen, asetan seuraavat tutkimuskysymykset.

Tutkimuskysymykset

1. Mitä hyötyjä Icehearts-toimintamallista on lapsille, vanhemmille ja moniammatilliselle yhteistyölle?
2. Mitä ovat toiminnan haasteet lasten, vanhempien ja moniammatillisen yhteistyön näkökulmasta?

4. AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Löytääkseni aikaisempaa tutkimusta, joissa kuvataan urheilun vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin, etsin tietoa seuraavien hakukoneiden avulla: Ebsco (Academic search elite ja Clinahl), Sage Journals, Science Direct, Arto ja Google Scholar. Hakusanoina oli englanninkielisissä hakukoneissa ”social marginality”, ”social isolation”, ”social inclusion”, ”sports”, ”hobb”*, ”leisure activities”, ”children”, ”youth” ja ”boys”. Suomenkielisessä hakukoneessa hakusanat olivat: ”syrjäytyminen”, ”urheilu”, ”harrastus”, ”vapaa-ajan toiminta”, ”lapset”, ”nuoret” ja ”pojat”. Yhteensä löysin kolme artikkelia tai julkaisua, joista on hyötyä omassa opinnäytteessäni. Esittelen julkaisut alla.

Urban youth, worklessness and sport: A comparison of sport-based employability programmes in Rotterdam and Stoke-on-Trent. Julkaisusta selviää, miten urheilua on käytetty vähentämään työttömyyttä ja syrjäytymistä nuorten parissa. Tutkimuksessa on vertailtu kahta kaupunkia, Rotterdamia ja Stoke-on-Trentiä. Molemmissa kaupungeissa nuoret, n. 16–30-vuotiaat, ovat osallistuneet urheilu-ohjelmaan. Nuoret ovat olleet työttömiä, heillä on vähäinen opiskelutausta tai he ovat jättäneet koulun kesken. Moni osallistujista oli maahanmuuttajataustaisia. Englannissa on saatu hyvä tuloksia siitä, miten urheilun avulla on löydetty työttömiä nuoria ja pystytty edistämään opiskelun kautta heidän mahdollisuuksiaan saada töitä. (Spaaij, Magee & Jeanes 2013).

Toinen julkaisu on **”What are you doing after school?” Promoting extracurricular involvement for transition –age youth with disabilities.** Artikkelissa nostetaan esiin koulupäivän jälkeinen toiminta, joka lukiossa on yleensä työskentelyä koululehdessä, kuvataidekerhot, näyttelykerhot, urheilukerhot ja erilaiset projektit, joissa oppii teke-

mällä. Nämä kaikki kerhot kuuluvat lukioelämään ja ne auttavat nuoria valmistumaan aikuisuuteen. Kerhojen kautta nuoret oppivat uutta, saavat sosiaalista tukea ja kuuluvat kouluyhteisöön. He kehittävät myös sosiaalisia taitojaan, akateemisia taitojaan ja erilaisia elämäntaitoja. Ainoastaan 11.3 % nuorista, joilla on tunnehäiriöitä, puhehäiriöitä tai oppimishäiriöitä osallistuivat koulupäivän jälkeisiin kerhoihin. Nuoret, jotka eivät osallistuneet kerhoihin, eivät joko tienneet kerhojen tarjonnasta tai heillä oli vaikeuksia ihmissuhteissa ja sosiaalisissa taidoissa. Tai sitten opettajat eivät osanneet antaa oppilaille oikeanlaista tukea, tai vanhemmat pelkäsivät lastensa turvallisuuden puolesta eivätkä he olleet tervetulleita kerhoon. (Carter, Swedeen, Moss & Pesko 2010)

Kolmas julkaisu on **Do poorer youth have fewer friend? The role of household and child economic resources in adolescent school-class friendships**. Artikkelista käy ilmi, että murrosikäisillä, joilla on huono taloudellinen tilanne, on vähemmän ystäviä kuin muilla samanikäisillä. Perheet joilla on taloudellisesti tiukkaa, sekä ne nuoret joilla ei ole varaa osallistua harrastuksiin, solmivat vähemmän ystävyys-suhteita ja syrjäytyvät helpommin luokassa. Tutkimus on tehty Ruotsissa. (Hjalmarsson & Mood 2015)

Neljä muuta julkaisua löytyivät Googlestä. Näistä kolmesta ensimmäinen on **'Social inclusion' through sport-based interventions**. Tässä julkaisussa kerrotaan, miten urheilua voi käyttää hyödyksi syrjäytymistä ehkäisevissä ohjelmissa. Haastatteluja on tehty operatiivisen henkilöstön, esimiesten, yhteistyökumppaneiden ja osallistujien kanssa. Artikkelit kriittisesti analysoi urheiluun perustuvaa sosiaalista inklusiota. Tämä taas on jaettu neljään eri teemaan: urheilua kaikille, yhteenkuuluvuus, polku työelämään ja äänen kuuleminen. Vaikka erilaiset ohjelmat tuovat erilaista menestystä, suhteessa näihin teemoihin, näiden vaikutus syrjäytymisprosessiin on vääjäämättä rajoittunut. (Kelly 2010)

Toinen artikkeli on **Intersectoral action to enhance the social inclusion of socially vulnerable youth through sport: An exploration of the elements of successful partnerships between youth work organisations and local sport clubs**. Tämä tutkimus on tehty Hollannissa. Julkaisusta selviää urheilun positiiviset vaikutukset ihmiseen. Urheilu parantaa itsetuntoa, kykyä hallita omia tunteitaan ja käyttäytymistään, ja urheilun avulla ihminen ei jää syrjään. Sosiaalisesti haavoittuvat nuoret osallistuvat harvemmin ohjat-

tuun urheiluun kuin muut saman ikäiset. Nuorten kanssa työskentelevät yrittävät taas ohjata näitä nuoria mukaan urheiluseuroihin. Nuoriso-organisaatioiden ongelma on, että ne eivät yksin pysty välittämään kokonaisvaltaista urheilutoimintaa. Tämän takia Hollannissa on lisätty yhteistyötä urheiluseurojen ja nuoriso-organisaatioiden välillä. (Hermens, Suoer, Verkooijen & Koelen. 2015)

Kolmas julkaisu on nimeltään **youth sport programs: an avenue to foster positive youth development**. Artikkelissa esitellään urheilun tuomat hyödyt nuorten elämään. Osallistumalla erilaisiin urheiluohjelmiin, nuorten oma kunto kasvaa, he elävät terveellisemmin ja heidän motoriset taitonsa paranevat. Tutkimukset osoittavat myös, että urheilu tuo onnellisuutta ja elämäniloa nuorten elämään. Urheilun avulla nuoret myös pystyvät kehittämään sosiaalisia taitojaan. He pystyvät paremmin tekemään yhteistyötä, osoittamaan empatiaa ja hillitsemään itsensä, sekä olemaan vastuullisempia. Urheilun avulla myös nuorten itsekuri paranee ja he sitoutuvat paremmin johonkin. (Fraser-Thomas, Côté & Deakin 2007)

Neljäs julkaisu on nimeltään: **Socially vulnerable young people in Flemish sports clubs: Investigating youth experiences**. Tutkimuksessa selvitetään, mitä mieltä haavoittuneet nuoret ovat osallistumisesta urheilukerhoon, ja miten heitä parhaiten tuetaan. Tutkimuksessa on haastateltu 50 nuorta ja 13 aikuista, jotka olivat valmentajia ja hallituksen jäseniä. Urheilukerhon ympäristö tuo tukea, merkitystä, arvostusta, turvallisuutta ja hoivaa. Valmentajalla on tärkeä rooli toimia esikuvana ja hänen tulisi mahdollistaa positiivisen onnistumisen tunne. Osallistuminen urheilukerhoon toi nuorelle positiivisen ja kannustavan kokemuksen. (Haudenhuyse, Theeboom, Nols & Coussée 2014)

Yhteenvetona voidaan todeta, että aikaisemmista tutkimuksista nousevat esiin urheilun positiiviset vaikutukset lapsiin ja nuoriin. Urheilun avulla nuoret kokevat yhteisöllisyyttä, sosiaaliset taidot ja itsetunto parantuvat. Sosiaalinen tuki, kyky hallita elämäänsä ja tunteitansa, elämänilo, terveellinen elämäntapa, kunnon nousu, onnellisuus ja motoristen taitojen parantuminen ovat kaikki positiivisia urheilun tuomia vaikutuksia. Ilman harrastusta nuoret jäävät helpommin syrjään ja heillä on vähemmän ystävyys-suhteita. Valmentajan rooli urheilussa on tärkeä, hänen toimiessaan esikuvana ja mahdollistaessa positiivisen onnistumisen tunteen.

5. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Teoreettinen viitekehys koostuu kuudesta eri käsitteestä. Ensimmäinen käsite on sosiaaliset taidot. Tämän jälkeen seuraa viisi tärkeitä sosiaalipedagogista käsitettä. Nämä ovat yhteisöllisyys, osallisuus ja ennaltaehkäisevä työ. Tässä luvussa selvennän, mitä on ennaltaehkäisevä työ ja mitä käsite varhainen puuttuminen tarkoittaa. Viimeinen käsite on *empowerment*.

5.1 Sosiaaliset taidot

Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot eivät tarkoita samaa asiaa. Sosiaalisuus on halu, joka lapsella on sisäänrakennettuna jo syntyessään. (Juusola 2011:30) Se on synnynnäinen temperamenttipiirre, joka kertoo siitä, miten tärkeää ihmisille on muiden ihmisten seura. Sosiaalisuus on halua olla ihmisten kanssa. (Keltikangas-Järvinen 2012:49) Sosiaaliset taidot tarkoittavat ”kykyä tulla toimeen toisten lasten kanssa, kykyä ottaa toiset huomioon ja kykyä säädellä omaa käyttäytymistään kuhunkin sosiaaliseen tilanteeseen sopivaksi”. Sosiaalisia taitoja tarvitaan ystävyyssuhteiden solmimiseen ja ylläpitämiseen, ryhmässä pärjäämiseen ja myöhemmin myös parisuhteen rakentamiseen. (Juusola 2011:30)

Sosiaalisia taitoja tarkastellaan tavallisesti kognitiivisinä taitoina. Sosiaaliin taitoihin lasketaan ongelmaratkaisua, tilanteiden selvittämistä ja erilaisten vaihtoehtojen löytämistä. On myös hyvä muistaa, että sosiaaliin taitoihin liittyy myös aina eettinen ja moraalinen aspekti. Ei riitä, että vaihtoehto on tehokas ja taito toimiva, sen täytyy olla myös moraalisesti ja eettisesti hyväksyttävä. Sosiaaliset taidot opitaan kokemuksen ja kasvatuksen kautta. Rakentava sosiaalinen kanssakäyminen muiden ihmisten kanssa edellyttää monia ominaisuuksia, kuten tervettä itseluottamusta, tasapainoista tunne-elämää, harkintaa, kykyä kontrolloida ja arvioida omaa käytöstään, empatiaa. (Keltikangas-Järvinen 2010:23f)

Vuosi vuodelta sosiaalisista taidoista on tullut yhä tärkeämpi hyvinvoinnin tekijä ja se on tällä hetkellä kasvatuksen suurin haaste. Sosiaalisilla taidoilla hoidetaan ihmissuhteita ja selviydytään kiperistä tilanteista. Niiden avulla lievennetään stressiä ja ne tuovat

sujuvuutta perhe-elämään. Kun sosiaalisia taitoja ja keinoja ei ole riittävästi, lapsi turvautuu yleensä siihen kaikkein tuomituimpaan sosiaaliseen työkaluunsa: primitiiviseen aggressioon. Lapsi ei mitenkään pysty tietämään, että on muitakin keinoja käsitellä vihaa, pettymystä ja väsymystä kuin raivoamalla, jos hän ei ole saanut mallia toisenlaisista keinoista. (Juusola 2011:8,22)

Liikunnalla on merkittävä vaikutus perheiden hyvinvointiin, lasten oppimiseen ja sosiaalisiin suhteisiin. Liikuntaharrastukset kehittävät monia oppimisen ja sosiaalisuuden kannalta tärkeitä taitoja: ryhmässä toimimista, ohjeiden ja auktoriteetin kuuntelemista sekä kunnioittamista, sinnikkyyttä, järjestelmällisyyttä, itsekuria, tahdonvoimaa, pettymysten sietämistä ja onnistumisen riemua. (Juusola 2011:89)

5.2 Yhteisöllisyys

1900-luvulta lähtien yhteisöllisyyttä on kutsuttu myös sosiaaliseksi pääomaksi. Puhuttaessa sosiaalisesta pääomasta, ajatukset suuntautuvat nopeasti taloustieteisiin. Yhtä hyvin käsite sopii myös sosiaalitieteisiin, valtiotieteisiin, sosiaalipsykologiaan ja terveystieteen. Laajimman määritelmän mukaan sosiaalinen pääoma tarkoittaa ”yhteiskunnan sosiaalisiin rakenteisiin juurtuneita normeja ja sosiaalisia suhteita, jotka antavat ihmiselle mahdollisuuden koordinoida toimintaansa haluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi”.

(Hyypä 2002:48-50) Yhteisöllisyys on aineeton hyödyke, jota ihminen ei pysty omistamaan. (Hyypä 2005:19)

Yhteisö on käsite, joka luo positiivista mielikuvaa. Yhteisössä voidaan luottaa ihmisten hyvään tahtoon ja avuliaisuuteen. Yhteisö on jotain turvallista ja kodikasta, jossa voi rentoutua. Yhteisö ja yhteisöllisyys nähdään ja koetaan hyvinvoinnin ja hyvän elämän perustaksi. Yhteisöllä voidaan viitata kaikkeen ihmisten väliseen vuorovaikutukseen tai ihmisryhmiin, joiden jäsenillä on jotain yhteistä. Yhteisö voi olla joko pieni parin hengen ryhmä tai suuri ryhmittymä. Yhteisöllisyys syntyy, kun joukolla ihmisiä on samat intressit. Nämä intressit saavat myös ihmisen toimimaan yhdessä (yhteistyö) sekä tuntemaan yhteenkuuluvuutta (me-henki). Yksi yhteisöllisyyden piirre on vastavuoroisuus: yhteisöllisyys voidaan ymmärtää ihmisten vastavuoroisuudeksi, jossa vastuun ottaminen toisten asioista lisääntyy. (Pessi & Seppänen 2011:292)

Yhteisöllisyyden lähtökohtana on, että olemassa on jonkinlainen raja ”meidän” ja ”heidän” välillä. Jäsenyys on tunne siitä, että kuuluu johonkin ja on henkilökohtaisia siteitä muiden yhteisön jäsenten kanssa. (Hyypä 2007:31) Jäsenyyttä rajaavien normien avulla voidaan päättää, kuka kuuluu yhteisöön ja kuka jää ulkopuolelle. (Pessi & Seppänen 2011:295) Rajat tuovat turvaa, ja tämä vahvistaa yhteisöllisyyttä ja sitä uhkaa, joka muodostuu ulkopuolelta. (Raina 2012:11) Me-henki tai yhteenkuuluvuuden tunne ovat kaikkein tärkeimmät ominaisuudet yhteisöllisyydelle. (Hyypä 2007:34) Solidaarisuus on usein kytkettynä yhteisöllisyyteen. Solidaarisuuden tunnusmerkit näkyvät siitä, että jäsenillä on yhteinen historia ja laajempia arvo- ja normijärjestelmiä, ja he tuntevat kuuluvansa yhteen ja he haluavat auttaa toisiaan. (Pessi & Seppänen 2011:295f)

Hyvän yhteisöllisyyden tunnusmerkkejä ovat demokraattisuus, avoimuus ja dialogisuus suhteessa yhteisön jäseniin ja ympäristöön. Huonossa yhteisöllisyydessä on voimakkaasti valtaa käyttävä johtaja tai ryhmä. (Raina 2012:210) Sosiaalityössä on pitkään myös työskennelty yhteisöjen parissa, mikä ei näy kovinkaan hyvin ulospäin. (Pessi & Seppänen 2011:292)

5.3 Osallisuus

Osallisuuden (participation) käsite voi saada eri merkityksen riippuen siitä, missä sitä käytetään. Osallisuus on liitetty muun muassa sosiaalisen syrjäytymisen ja monenlaisen osattomaksi jäämisen ehkäisyyn ja yhteisön pyrkimyksiin ottaa jäsenet mukaan tasavertaisesti osaksi jäsenistöä. (Turja 2012:46) ”Osallisuus on osa ihmisarvoon liittyvää oikeutta osallistua omaan arkeen ja oikeutta tulla kuulluksi, joista seuraa myös osallisuus päätöksenteossa”. (Halme et al 2014)

Osallisuus ei vain tarkoita sitä, että yksilöt pääsevät osallistumaan erilaisiin tapahtumiin, aktiviteetteihin tai yhteiskunnan palveluihin. Osallistuminen voi silti olla alku syvemmälle osallisuudelle. Henkilö voi olla mukana jossain valmiiksi suunnitellussa ja organisoidussa toiminnassa, mutta hän ei ole itse vain päässyt vaikuttamaan sen sisältöön ja toteutukseen. Henkilön ollessa osallinen, hän voi vaikuttaa kyseiseen toimintaan ja toimintaympäristöön. Tämä taas johtaa siihen, että ihminen on vahvemmin sitoutunut toimintaan. (Turja 2012:47)

Kun ihminen on osallinen jossakin yhteisössä esim. koulussa, työssä tai vapaa-ajalla, syntyy tästä osallistumisen tunne. Yhteisössä osallisuus ilmenee jäsenten arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena, sekä mahdollisuutena vaikuttamaan omassa yhteisössä. Osallisuuden aste vaihtelee ihmisten eri elämäntilanteiden mukaan. Sosiaaliset verkostot ja osallisuuden kokeminen toimivat suojaavina tekijöinä syrjäytymistä vastaan. (Terveyden ja hyvinvointilaitos 2016a)

Yleensä osallisuutta kuvataan porras- tai tikapuumalleilla, jolloin alimmalla tasolla yksilöllä on vähiten mahdollisuuksia vaikuttaa. Mitä korkeammalle henkilö kiipeää, sitä enemmän hänellä on mahdollisuuksia vaikuttaa. Oletuksena on, että myös yksilön osallisuus lisääntyy samassa suhteessa. Työntekijöiltä edellytetään valmiutta yhteistyöhön lasten kanssa, ja heidän tulisi kuunnella lasta ja ottaa tämän mielipiteet huomioon, että osallisuus toteutuisi. (Terveyden ja hyvinvointilaitos 2016b) Lapsi halutaan nähdä merkityksellisenä yksilönä, jonka kokemukset ovat sellaisinaan tärkeitä, ja siksi lapsen osallisuutta omaan elämäänsä halutaan vahvistaa varhaisessa vaiheessa. (Venninen et al 2012:5) Lasten päästessä osallistumaan eri toimintoihin, herättää se lapsissa seuraavallaisia tunteita: yhteenkuuluvuuden tunteen, hyväksytyksi tulemisen ja mahdollisuuden vaikuttamiseen yhteisössä. Lasten osallisuuden mahdollistaminen on luottamuksen osoittamista heitä kohtaan. (Turja 2012:52)

”Lapsella on oikeus olla sellaisten aikuisten kasvattamana, jotka kunnioittavat ja kuuntelevat häntä ja kiinnostuvat lapsen maailmasta yhä uudelleen”. (Venninen et al 2012:7)

5.4 Ennaltaehkäisevä työ

Ehkäisevän työn käsite ei ole mitenkään yksinkertainen tai yksiselitteinen. Käsitettä voidaan käyttää kaikessa hyvinvointiin, huolenpitoon tai muuhun hoivaan liittyvässä työssä. Tarkoituksena on suojata lapsia ja nuoria sosiaalisilta ongelmilta, jotka voivat jossain vaiheessa elämää haitata heidän hyvinvointiaan. Ehkäisevä työ voi olla joko ehkäisevä päihdetyö, ehkäisevä mielenterveystyö tai ehkäisevä lastensuojelutyö, riippuen siitä millä osa-alueella lapsella tai nuorella on ongelmia. Ehkäisevä työ on kohdennettua myös silloin, kun palvelua järjestetään eri syistä syrjäytymisriskin alla oleville lapsille ja nuorille. (Lundbom 2014: 10)

Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua on tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esim. opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoitossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa. (Lastensuojelulaki. 2007: 3§)

Lasten ja nuorten hyvinvointia pystytään edistämään ehkäisevän lastensuojelun kautta. Tämä tapahtuu seuraamalla ja kehittämällä kasvuolosuhteita sekä lasten ja nuorten palveluita. Jokainen ammattilainen, joka työskentelee lasten ja perheen kanssa, on vastuussa varhaisen tuen tarpeen tunnistamisesta ja heidän hyvinvoinnistaan. (Terveyden ja hyvinvointilaitos 2015)

Ehkäisevän työn avulla annetaan varhaista ja ohjattua tukea. Aina tuen antajan ei tarvitse olla moniammatillinen asiantuntija, jolla on käytössään massiiviset palveluverkostot, vaan myös lähipiiri, sukulaiset ja naapuriapu saattavat tuoda tarvittavan avun ja tuen. Ehkäisevä työ lisää sekä yksilön että yhteisön hyvinvointia, ja ehkäisevän työn avulla yhteiskunta pystyy säästämään rahaa. Ehkäisevässä työssä on pystyttävä hyvin pitkälle ennakkoon huomioimaan tuen tarpeet. Ehkäisevän työn rinnalla käytetään myös käsitteitä varhainen tuki ja varhainen puuttuminen. Varhainen tuki on käsitteenä neutraalimpi kuin ehkäisevä työ. (Lundbom 2014: 10f, Huhtanen 2011:46)

5.4.1 Varhainen puuttuminen

Varhainen puuttuminen eli preventio tarkoittaa ennaltaehkäisevää toimintaa ja korjaavaa toimintaa taas on interventio. Varhaisen puuttumisen prosessin tulisi painottua ennaltaehkäisevään työhön. Lamavuosien takia resurssit on ohjattu mieluummin korjaavaan toimintaan, ja tämä taas on supistanut ennaltaehkäisevän toiminnan resursseja. Varhainen puuttuminen tarkoittaa sitä, että ongelmat havaitaan aikaisessa vaiheessa, ja niihin tulisi myös löytää ratkaisu varhaisessa vaiheessa. Varhainen puuttuminen on aina prosessi. Tuki voi olla erilaista eri lapsille ja sen antajana voi olla useita eri asiantuntijoita. Varhaisella puuttumisella tarkoitetaan erilaisia keinoja ja tapoja, joilla tartutaan oppilaan käyttäytymiseen, oppimisen pulmiin tai hänen hyvinvointiaan uhkaaviin tekijöihin. Varhainen puuttuminen ei ole ainoastaan lapsilähtöisiin ongelmiin paneutumista – ongelmiin puuttuminen koskee myös lapsen perhettä ja kasvuympäristöä. (Huhtanen 2007: 28,30)

Varhaisen puuttumisen prosessissa on kolme eri toiminnan tasoa, jotka ovat yhteiskunnalla jo käytössä.

1. Primääripreventio kohdistuu normaaliväestöön. Ennaltaehkäisevillä keinoilla pyritään vähentämään ja ehkäisemään ongelmien syntymistä ja ilmenemistä. Tällaista toimintaa on subjektiivinen päivähoito-oikeus ja esiopetuksen mahdollistaminen kaikille kuusi-vuotiaille. Ennaltaehkäisevää toimintaa ovat myös erilaiset kampanjat, jotka on suunnattu lapsille ja nuorille, esim. liikuntaa edistävä Liikuntaseikkailu tai tupakoinnin vastainen HELP.
2. Sekundaarinen preventio eli varhainen interventio pyrkii vähentämään jo ilmenneiden ongelmien vaikutusta, esim. erilaiset kampanjat huumeiden ja päihteiden käytön vastaisessa työskentelyssä.
3. Tertiärisessä preventiossa tavoitteena on vähentää häiriöiden aiheuttamaa toimintakyvyttömyyttä. Tähän kategoriaan sisältyy esim. erityisopetuksessa, terapiassa ja erilaisissa valmennusohjelmissa kuntouttavat toimenpiteet.

Varhainen puuttuminen kohdennetaan ensisijaisesti niihin lapsiin ja nuoriin, jotka voivat huonosti. (Huhtanen 2007:32) Varhainen puuttuminen on hyvin kyseenalaista, jos lapsen tilanteeseen ei tarjota oikeanlaista tukea. Perheillä tulee olla useita palveluvaihtoehtoja tarjolla, jotta he voivat tehdä oikeita päätöksiä. Käytännössä tämä ei ole mahdollista, koska vaihtoehtoja on usein hyvin rajallinen määrä. Perheissä ei usein oteta avosylin vastaan varhaista puuttumista. Vanhemmat joko kieltäytyvät täysin yhteistyöstä tai tekevät yhteistyötä avoimin mielin. Puuttumista toisen asioihin ei katsota hyvällä. Ihminen pelkää myös sitä, että hänet leimataan. Koko varhaisen puuttumisen prosessi nähdään pelottavana. (Huhtanen 2011:45-47)

Varhaisessa puuttumisessa on usein kyse lapsen voimattomuudesta, jonka seurauksena hän oirehtii eri tavoin. Voimattomuus on hätähuuto ja signaali ympäristölle. Syyt ja taustat tulisi aina selvittää, sillä lapsi ei aina itsekään ole tietoinen ongelmistaan tai osaa selittää käyttäytymistään. Ongelmien selvittelyyn saattaa mennä vuosi tai pari. Ongelmien ratkaisu lähtee lapsesta itsestään ja silloin puhutaan voimaantumisen prosessista. (Huhtanen 2007:35)

5.5 Empowerment

Englanninkielinen sana *empowerment* on käännetty suomeksi voimaantumiseksi. Yhtä ainoaa oikeaa määritelmää sanalle empowerment ei ole. Empowerment-käsite tuli suosituksi 1980-luvulla ja 1990-luvulla käsitteen käyttö on huomattavasti lisääntynyt. (Siitonen 1999:83-84)

Robert Adamsin määritelmän mukaan empowermentin avulla yksilöiden, ryhmien ja yhteisöiden on mahdollista vaikuttaa elinolosuhteisiinsa ja muuttaa niitä, saavuttaa haaluamiaan asioita, kohentaa elämänsä laatua ja auttaa myös toisia näissä pyrkimyksissä.

Bob Mullalyn määrittelyssä: ”Empowerment voidaan määritellä prosessiksi, jonka avulla alisteisessa asemassa elävien ihmisryhmien jäsenet vähentävät vieraantuneisuuttaan ja vallattomuuden tunnettaan sekä saavuttavat aiempaa suuremman hallinnan kaikkien elämänalueittensa ja ympäristöjensä suhteen.” (Hokkanen 2009:317)

Empowerment voidaan nähdä joko prosessina tai päämääränä. Sosiaalityössä se määritellään yleensä prosessiksi. Prosessin lähtökohtana on asiakkaan määrittelemä epätydyttävä tilanne. Prosessi on siirtymä tilasta toiseen. Päämäärä on se tila, joka halutaan saavuttaa yhdessä asiakkaan kanssa. Prosessi ja sen tuottama päämäärä ovat yhteenkietoutuneita ja niiden tarkka erottaminen on haasteellista. (Hokkanen 2009:317-319)

Sosiaalityössä on tarkoitus käynnistää prosessi, joka vahvistaa asiakkaan itsehallintaa. Tämä taas tarkoittaa sitä, että asiakkaan itseluottamus kasvaa, hän saa paremman minäkuvan ja hänen taitonsa ja tietonsa kehittyvät. (Askheim 2007 s.19f) Kun yhdessä asiakkaan kanssa tehdään empowerment-suuntautunutta työtä, on tarkoitus yhdessä asiakkaan kanssa tehdä hänet tietoiseksi ongelmastaan. Asiantuntijan on tarkoitus olla tarvittava resurssi selvitetäessä ongelmia. (Askheim 2007:29)

Viiden askeleen empowerment-malli: Ensimmäiseksi asiakkaan tulee tunnistaa ongelma. Tämän jälkeen hän tekee päätöksen muutoksesta ja yrittää löytää erilaisia ratkaisuja ongelmaan. Vaihtoehtojen löydettyä, hänen tulee valita yksi ja suunnitella sen toteutus. Viimeiseksi hän arvioi tuloksen ja oppii tästä jotakin. (Moula 2009:100)

Kun lapsi uskoo mahdollisuuteen saavuttaa asettamansa päämäärän, hän on tietoisesti tai tiedostamatta tehnyt arviointiprosessin nykyisyydestä ja tulevaisuudesta. Voimaantumisessa on merkityksellistä se, miten ihminen uskoo omiin kykyihinsä. Lapsella, jolla

on myönteinen käsitys itsestään asettaa itselleen realistisia päämääriä. Sosiaalisessa vuorovaikutuksessa saamme palautetta itsestämme. Tämä positiivinen palaute vahvistaa itseluottamusta ja lisää siten kompetenssin tunnetta ja menestymisen todennäköisyyttä. (Huhtanen 2007:36)

6. TUTKIMUSMENETELMÄ

Saadakseni vastauksen tutkimuskysymyksiini, on käyttämäni menetelmä kirjallisuuskatsaus. Tiedonkeruumenetelmä on kvalitatiivinen kirjallisuuskatsaus ja tieto analysoidaan sisällönanalyysin avulla. Tässä kappaleessa käyn läpi, miten tieto on kerätty, mitkä ovat sisään- ja poissulkukriteerit ja miten tulos tullaan analysoimaan.

6.1 Kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsauksen avulla on tarkoitus löytää keskeiset näkökulmat, teorit, metodiset ratkaisut ja eri menetelmin saavutetut tärkeimmät tutkimustulokset, ja esitellä nämä lukijalle. Tärkein vaihe on aiemman tutkimustiedon valinta. Tutkimustieto on valittava, tutkittava ja arvioitava huolellisesti, koska tutkimuksen lopussa pohdinnassa verrataan tutkimuksen tuloksia aiempaan tutkimukseen. Vanhan tutkimustiedon osio ei saa paisua liian suureksi, vaan täytyy keskittyä tarvittaviin osiin. On tärkeää, että lukija pystyy seuraamaan helposti tekstiä ja tämä onnistuu parhaiten, jos tutkija esittelee lyhyen johdannon menettelyyn ja keskeisemmät käsitteet. Tutkijan on tärkeää selittää ja määritellä käyttämänsä termit lukijalle tai selventää, miten hän on rajannut jonkin tietyn hankalan käsitteen. Tutkija ei erittele tutkimustietoa tasapuolisesti, niin että jokaisesta löytyy jotakin, vaan tärkeää on pitää mielessä, mitkä tutkimukset luovat pohjan uudelle tutkimukselle. Nämä analysoidaan oman tavoitteen ja tutkimusongelman kanssa riittävän yksityiskohtaisesti. Tärkeää on perustella, miksi jokin tutkimus on tärkeämpi kuin toinen. (Hirsjärvi et al 2007: 253)

Kirjallisuuskatsaus voidaan jakaa kolmeen eri perustyyppiin: systemaattinen kirjallisuuskatsaus, kuvaileva kirjallisuuskatsaus ja meta-analyysi.

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yleisimmin käytetty kirjallisuuskatsauksen muoto. Aineiston valintaa eivät rajaa metodiset säännöt, ja käytetty aineisto on hyvin laaja. Tutkimuskysymykset ovat väljempiä kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus voidaan jakaa kahteen eri tyyppiin: narratiiviseen ja integroivaan katsaukseen. Integroivalla kirjallisuuskatsauksella on monta liittymäkohtaa systeemisen kirjallisuuskatsauksen kanssa. (Salminen 2011:6) Tämä opinnäyte on kuvaileva kirjallisuuskatsaus ja siihen on sovellettu kuvailevan kirjallisuuskatsauksen menetelmää. Tutkimusprosessi on aloitettu tutkimuskysymysten muodostamisella ja tämän jälkeen on valittu tarvittava aineisto. Seuraavaksi on kuvailtu prosessin rakentamista ja viimeiseksi on tarkasteltu tuloksia. (vrt. Mäki-Haavisto 2016:12) Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on valittu, sen ollessa yleiskatsaus ilman tiukkoja ja tarkkoja sääntöjä. (vrt. Salminen 2011:6)

6.2 Tiedon keruu

Kun aloittaa tiedon etsimisen opinnäytettä varten, tulee ensin rajata tutkimusalue. Tutkimuskysymysten tulee olla tarkoin määriteltyinä. Tämän jälkeen pystyy miettimään sanoja, joita käyttää etsiessään aineistoa. Aineistoa voi etsiä joko manuaalisesti tai sähköisesti. Tutkimuskysymys asettaa kriteerit etsinnälle. Tämän jälkeen valitaan tietokanta ja käsite. (Forsberg & Wengström 2013: 85ff) Tätä opinnäytettyä varten olen asettanut tutkimuskysymykset niin, että löydän tarvittavan tiedon aikaisemmin tehdyistä opinnäytteistä.

6.2.1 Hakusanat

Tutkimuskysymysten selvittyä voidaan päättää hakusanat, jotka nousevat tutkimuskysymyksestä. (Johansson 2007:6) Saadakseni selville haluamani vastaukset, käytin hakusanana Icehearts ja Icehearts-toiminta. Hain aineistoa sekä Theseuksesta että Helsingin

yliopiston kirjastosta. Käytin myös hyväkseni Google tietokantaa etsinnöissäni. Löysin yhteensä 17 aikaisemmin tehtyä opinnäytettä, koskien aihetta Icehearts. Kirjallisuushaku suoritettiin talvella 2015–2016.

6.2.2 Alkuperäistutkimuksen sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Kirjallisuuskatsausta tehtäessä on oltava käytössä sisäänotto- ja poissulkukriteerit. Koska käytössä on aikaisempia tutkimuksia, on tärkeää, että tutkimukset on tehty tiettyinä aikana, jotta tutkimusten tulos on relevantti. (Johansson 2007) Kriteerit perustuvat tutkimuskysymyksiin ja näiden avulla pyritään valitsemaan ne tutkimukset, joista on eniten hyötyä, tutkimuskysymyksiä ajatellen. Ne tutkimukset jotka eivät täytä sisäänotto-kriteerejä, poissuljetaan tutkimuksesta. (Ayevard 2010:11)

Taulukko 1 Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Julkaistu vuoden 2005 jälkeen	Julkaistu ennen vuotta 2005
Tutkimus tulee olla kirjoitettu suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi	Muu kieli kuin suomi, ruotsi tai englanti
Koko teksti luettavissa	
Tutkimuksen tulee koskea Iceheartsia	Tutkimuksesta ei selviä Icehearts-toiminnan hyötyjä ja etuja

6.2.3 Aineiston haku

Ensimmäinen haku suoritettiin loppuvuodesta 2015. Etsin aikaisempia opinnäytteitä Theseus-arkistosta, hakusanalla Icehearts. Yhteensä löysin 52 kpl opinnäytteitä kyseisellä hakusanalla. Theseuksen tuloksesta 17 kpl oli sopivia otsikon perusteella. Näistä 52:sta karsiutuivat pois ne opinnäytteet, jotka eivät koskeneet Iceheartsia. Jäljelle jäävistä 17:sta karsiutui pois vielä 9, luettuani läpi opinnäytteet, koska ne eivät vastanneet asettamiini tutkimuskysymyksiini.

Etsin myös Helsingin yliopiston kirjaston tietokannasta ja sieltä löysin yhteensä kolme otsikkoa kyseisellä hakusanalla. Helsingin yliopiston tuloksista ainoastaan kaksi opinnäytettä oli otsikon perusteella käyttökelpoisia. Kolmas oli kirja, joka kertoo Iceheartista. Näistä kahdesta opinnäytteestä ainoastaan yksi valittiin mukaan.

Olen myös saanut Teemu Vartiamäeltä listan valmiista opinnäytteistä. Tästä listasta löytyi kaksi opinnäytettä, jotka ovat otsikon perusteella sopivia, ja jotka eivät kuitenkaan löytyneet Theseuksesta. Seuraavat opinnäytteet valittiin mukaan tutkimukseen.

Taulukko 2 Kirjallisuuskatsaukseen mukaan valitut opinnäytteet

TEKIJÄ JA VUOSI	NIMIKE/ OTSIK-KO	MENETELMÄ	TULOS
Aronniemi & Levola 2007	Me emme puutu-me puutumme. Tutkimus sosiaalisen urheiluseura Iceheartsin vaikutuksista lapsiin ja perheisiin.	Perheille kyselylomake ja työntekijöille haastattelu	Toiminta on merkityksellistä niille perheille ja lapsille jotka osallistuvat toimintaan. Vanhemmat saivat tukea ja apua kasvatukseen ja lasten sosiaaliset taidot ovat parantuneet.
Åstrand 2007	"Mustakin olis voinu tulla joku huli-gaani jos en mä olis siihen sirkukseen jumittunu". Harrastustoiminta syrjäytymisen ehkäisijänä – tapaustutkimus Suvelan sirkuksesta	Haastattelu	Harrastuksen avulla poikien sosiaaliset taidot paranivat ja he oppivat toimimaan ryhmässä

	ja Iceheartsista		
Kallionpää & Saine 2011	Icehearts-toiminta poikien tukena: vanhempien näkökulma.	Teemahaastattelu	Toiminnan avoimuus ja yhteistyö sujuu koulun, vanhempien ja kasvattajan välillä. Poikien elämänlaatu parani ja kasvattaja toimi esikuvana.
Pölkki 2011	Icehearts sosiaalisen vahvistamisen toimitusmuotona.	Haastattelu	Poikien sosiaaliset taidot ovat kehittyneet. Vanhemmat ovat myös tyytyväisiä toimintaan.
Sillmann & Strömdahl 2011	Icehearts yhteistyössä sosiaalitoimen ja koulun kanssa- ei neuvota vaan kysytään neuvoa.	Haastattelu	Tiiviillä ja hyvällä yhteistyöllä eri tahojen välillä on merkitystä.
Tiitinen 2013	”Hänhän on pohjimmitaan hyväntahtoinen poika”. Icehearts-joukkueen koonnin prosessikuvaus; millä perustein lapsia on valittu joukkueeseen	Teemahaastattelu	Yhteistyö päivähoidon kanssa toimi ja joukkueeseen löytyivät ne lapset, jotka tarvitsivat eniten tukea hyvinvoinnin kanssa.
Eriksson 2014	Vi växte mer rakt än snett-unga mäns funderingar kring	Narratiivinen haastattelu	Yhteisöön kuulumisen ja ammatillinen aikuinen joka

	livet som ishjärtan.		kuuntelee ja on tukena.
Hiilinen & Takkinen 2014	Icehearts – joukkueen kokoamisprosessi. Ammattilaisen näkemyksiä kokoamisprosessin toteutuksesta	Teemahaastattelu	Yhteistyö päivähoidon kanssa toimi.
Kärki & Kärki 2015	Icehearts-toiminta koulun tukena.	Teemahaastattelu	Kasvattaja toimii yhteistyössä opettajan kanssa ja toimii toisena aikuisena luokassa.
Salminen 2015	Icehearts osana esi-koulun arkea Oulussa	Kyselytutkimus	Toiminnan positiiviset vaikutukset, jotka pojista pystyi havaitsemaan esi-kouluvuoden aikana.
Varsamäki 2015	Ekaluokkalaisten kokemuksia osallisuudesta Icehearts-joukkue toiminnassa	Haastattelu ja sadutus	Tulos oli ristiriitainen, koska kasvat-tajan mielestä pojat olivat osallisia, mutta poikien itsensä mielestä he eivät saaneet vaikuttaa tarpeeksi.

6.3 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on perinteinen laadullinen perusanalyysimenetelmä. Kyseessä voi olla joko induktiivinen eli aineistolähtöinen tai deduktiivinen eli teoriaohjaava analyysi. (Tuomi & Sarajärvi 2002: 93-95) Sisältöanalyysin avulla kerätty aineisto tiivistetään, jotta tutkittavat ilmiöt voidaan kuvailla lyhyesti ja yleisesti. Analysoitava informaatio voi olla joko laadullista tai kvantitatiivista. Laadullinen aineisto voi olla joko päiväkirjoja, kirjeitä, puheita, raportteja, kirjoja, artikkeleita, filmejä, kuvanauhoja, laulujen sanoja, valokuvia tai taideteoksia. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001: 23)

Prosessin eri vaiheet ovat: analyysiyksikön valinta, aineistoon tutustuminen, aineiston pelkistäminen, aineiston luokittelu ja tulkinta sekä sisällönanalyysin luotettavuuden arviointi. Sisällönanalyysin avulla voi hyvin analysoida täysin strukturoimatonta materiaalia. Tällä analyysimenetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Sisällönanalyysin tarkoituksena on kerätä aineisto kasaan, jotta siitä pystyy tekemään johtopäätöksen. Kritiikkiä sisällönanalyysia kohtaan voidaan antaa sen keskeneräisyydestä. Tutkija on saattanut kuvata analyysinsä hyvin tarkasti, mutta ei pysty tekemään mielekkäitä johtopäätöksiä. Aineistolähtöinen eli induktiivinen analyysi on kolmivaiheinen prosessi. Prosessin eri vaiheet ovat 1. aineiston redusointi eli pelkistäminen, 2. aineiston klusterointi eli ryhmittely ja 3. abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. (Tuomi & Sarajärvi 2002:105,110)

1. Pelkistäminen

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa ensimmäinen vaihe on pelkistäminen, ja tarkoituksena on kysyä aineistolta tutkimustehtävän mukaisia kysymyksiä. ”Aineistovastaukset” eli pelkistetyt ilmaisut kirjataan aineiston termein.

2. Aineiston ryhmittely

Aineiston ryhmittelyssä etsitään pelkistettyjen ilmaisujen erilaisuuksia ja yhtäläisyyksiä. Samaa tarkoittavat sanat yhdistetään samaksi luokaksi ja annetaan sille sen sisältöä kuvaava nimi. Tässä kohtaa voidaan käyttää apuna tulkintaa.

3. Aineiston abstrahointi

Aineiston abstrahointivaiheessa yhdistetään samansisältöisiä luokkia, jolloin saadaan yläluokkia.

(Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001: 24-29)

6.3.1 Aineiston analysointi

Tässä opinnäytteessä on käytetty induktiivista sisällönanalyysia eli aineistolähtöistä analyysia, koska tutkimus pohjautuu aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin. Tämän jälkeen olen perusteellisesti tutustunut aineistoon ja valinnut mukaan ne aineistot, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymykset mielessä olen merkinnyt paperille ne sanat ja ilmaisut aikaisemmista opinnäytteistä, jotka vastaavat kysymyksiini. Merkittävänä lainaukset pelkistin ne. Pelkistettyäni kaikki ilmaisut ryhmittelin nämä samankaltaisuuksiin ja erilaisuuksiin. Samankaltaiset sanat ryhmiteltiin alakategorioihin, jonka jälkeen sanojen avulla muodostettiin otsikoita opinnäytteen tuloksia varten. Nämä kategoriat ovat yläkategorioita. Pääluokka koostuu tutkimuskysymyksistä.

Taulukko 3. Kategoriat koskien toiminnan hyötyjä lasten näkökulmasta.

Alakategoria	Yläkategoria	Pääluokka
sosiaaliset taidot, käyttäytyminen, lapset huomioitiin, pettymysten sietokyky	Lasten sosiaaliset taidot ja käyttäytyminen	Icehearts-toiminnan hyödyt lasten näkökulmasta
Harrastus, tukea koulunkäyntiin, elämäntaitoja, ihmissuhteita, yhteisö, perus huolenpito, negatiivinen leima, osallisuus	Harrastuksen tuomat hyödyt ja haasteet	Icehearts-toiminnan hyödyt ja haasteet lasten näkökulmasta

Taulukko 4. *Kategoriat koskien toiminnan hyötyjä ja haasteita vanhempien näkökulmasta.*

Alakategoria	Yläkategoria	Pääluokka
Tukea kasvatukseen, har- rastus, sitoutuneisuus, luot- tamus, liikunta, kannustus- ta, toiminta kesällä	Vanhempien tuki kasva- tuksessa Vanhempien näkökulmia toiminnan haasteista	Icehearts-toiminnan hyödyt ja haasteet vanhemman nä- kökulmasta
Sosiaaliset taidot, käytös, arvomaailma, pettymysten käsittely, parempi itsetun- to, konfliktitilanteiden rat- kaisua, osallisuus	Sosiaalisten taitojen kart- tuminen	Icehearts-toiminnan hyödyt ja haasteet vanhemman nä- kökulmasta

Taulukko 5. *Kategoriat koskien toiminnan hyötyjä ja haasteita moniammatillisessa yhteistyössä.*

Alakategoria	Yläkategoria	Pääluokka
Ylimääräinen aikuinen, resurssi, luottamus, keskus- teluapu, rauhoittava tekijä, uusia näkökulmia, pehmen- tävä tekijä, turva, moti- vointi, tyttötyö, rahoitus	Kasvattajan hyödyt koulus- sa Opettajien näkökulmia toiminnan haasteista	Icehearts-toiminnan hyödyt ja haasteet moniammatilli- sessa yhteistyössä
Luottamus, aikaisessa vai- heessa, yhteistyö, tuki, tie- tämys	Yhteistyön hyödyt päivä- kodin kanssa Päiväkodin esiin tuomat haasteet	Icehearts-toiminnan hyödyt ja haasteet moniammatilli- sessa yhteistyössä

6.4 Eettiset näkökulmat

Kirjallisuustutkimuksessa tutkijan tulee olla rehellinen, huolellinen ja puolueeton valitessaan lähteitä ja referoidessaan ja tulkitessaan niitä. Tutkijan tulee osoittaa löytämänsä ristiriidat, näkemuserot ja puutteet lukijalle. Tuloksesta tulee käydä ilmi omat tavoitteet, ja tutkimusongelmansa pohjalta tarkastella niitä aiemman tutkimustiedon kanssa. Kriittikiä esiteltäessä tulee toisia tutkijoita ja heidän töitään kunnioittaa ja asiat tulee perustella ja esittää objektiivisesti. On myös muistettava miten aiemmista tutkimuksista lainataan ajatuksia ja miten eri asioihin viitataan. Viitauksiin ja lainauksiin löytyy omat sääntönsä. (Hirsijärvi ym. 2007: 254)

Muita tutkijan kohtaamia haasteita on esimerkiksi se, miten hän pystyy pelkistämään aineiston niin, että se kuvaa mahdollisimman luotettavasti tutkittavaa ilmiötä. Opinnäytteestä tulee helposti löytää luotettava yhteys aineiston ja tulosten välillä. Sisällönanalyysin luotettavuutta lisää, jos tutkijoita on kaksi. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001:36) Kaikki tulokset tulee julkaista, myös ne jotka eivät tue hypoteesia. On myös epäeettistä julkaista vain ne tulokset, jotka tukevat tutkijan omaa mielipidettä. (Forsberg & Wengström 2013:70)

Työ tulee suunnitella, toteuttaa ja raportoida niin kuin tieteelliset vaatimukset vaativat. Tärkeää on myös muistaa oman alan eettiset säännöt tutkielmaa tehdessä. (Forskningsetiska delegationen)

Opinnäytetyö on toteutettu kirjallisuuskatsauksena, jolloin kohteena ei ole ollut mikään erityinen kohderyhmä. Kohderyhmän puuttuessa ei ole ollut tarvetta pohtia anonyymisyyttä, eikä arkaluotoisuutta kohderyhmän näkökulmasta. Kaikki viitaukset on tehty huolella ja kaikki lähteet on merkitty tekstin perään ja lopusta löytyy tarvittava lähdeluettelo. Aikaisempaa materiaalia kunnioittaen tutkimuksen tuloksia ei ole vääristetty eikä raportointi ole harhaanjohtavaa tai puutteellista. Tätä opinnäytettä on tehnyt yksi tutkija.

7. TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa käyn läpi tutkimustulokset. Tämän työn tuloksia varten olen analysoinut 11 tutkimusta. Yläkategoriat ovat valikoituneet tutkimuskysymystä ajatellen ja ne on jaettu eri näkökulmista, niin että kaksi ensimmäistä ovat lasten näkökulmasta, kaksi seuraavaa vanhempien näkökulmasta, ja viimeiset kaksi moniammatillisen yhteistyön näkökulmasta.

7.1 Lasten näkemykset

7.1.1 Lasten sosiaaliset taidot ja käyttäytyminen

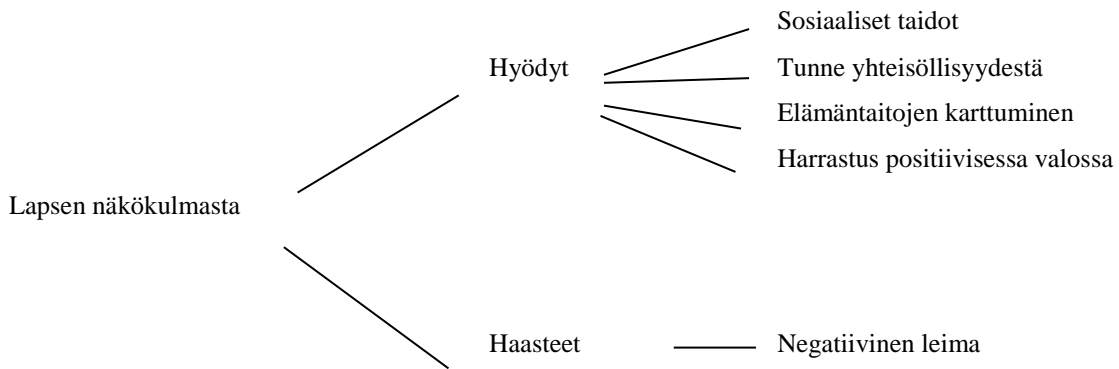
Lapset ovat suvaitsevaisempia ja ottavat paremmin muut huomioon kuin ennen osallistumista Icehearts-toimintaan. Lasten käyttäytyminen on rauhoittunut ja konfliktitilanteet muiden lasten kanssa ovat vähentyneet. Sosiaaliset taidot ja suvaitsevuus karttuvat liikunnan avulla. Lapset pystyvät toimimaan myös muiden kanssa kuin parhaan kaverin kanssa. He oppivat ymmärtämään toisiaan ja ottamaan huomioon muidenkin tunteet. Lasten empatiakyky on kasvanut, samoin sympatiakyky. Lasten pettymysten sietokyky on parantunut ja häviäminen ei tuntunut aina niin pahalta. Poikien itseluottamus on myös kasvanut ja he luottavat omiin taitoihinsa. (Salminen 2015, Pölkki 2011, Varsamäki 2015)

”No mun mielestä icehearts on just niinku hyvä niinku se kasvattaa nuoria ettei se heitä just tommosist huonoist jutuist pois vaan se kasvattaa niit nuoria.” (Pölkki 2011: 27)

” Kyl just kasvattaja mun mielestä yleensä niinku kertoo näistä asioista jengiläisille ja mitä on tapahtunu ja mitä niinku ois pitäny oikein ja miks sä teit tästä väärän.” (Pölkki 2011:27)

Poikien omista kokemuksista voidaan sanoa, että he ovat oppineet toimimaan suuressa ryhmässä ja sosiaaliset taidot ovat karttuneet. Poikien käyttäytyminen ja heidän arvo maailmansa ovat muuttuneet paljon vuosien aikana. He ovat oppineet kunnioittamaan ja tukemaan toisiaan. Luottamus joukkueoveria kohtaan on kasvanut, samoin luottamus

kasvattajaa kohtaan. Tavaroida pystyy lainamaan ja saamaan ne takaisin, ja kasvattajan kanssa pystyy puhumaan vaikeistakin asioista. Muista joukkueetovereista löytyi samanhenkistä keskusteluapua ja vertaistukea. Aina oli aikuinen paikalla, joka kuunteli heidän huoliaan, näki heidät ja arvosti heitä. (Pölkki 2011, Eriksson 2014)

Kuva 1. Lapsien ajatuksia toiminnan hyödyistä ja haasteista

7.1.2 Harrastuksen tuomat hyödyt

Harrastus pystyy antamaan lapselle sosiaalista tukea, tukea kodin ongelmien ratkaisuun, tukea koulunkäyntiin, tärkeitä elämäntaitoja sekä tukea kasvaa kohti tervettä aikuisuutta ja minäkuva. Kasvattajat tarjoavat myös sitä perushuolenpitoa, mitä kaikki pojat eivät saa kotona. (Åstrand 2007, Pölkki 2011, Eriksson 2014, Aronniemi & Levola 2007)

Jääkiekko opettaa sitoutumista ja samaa vaaditaan myös arkielämässä ja työelämässä. Harrastuksen myötä lapset saivat positiivisia ihmissuhteita ja he saivat tunteen, että kuuluvat yhteisöön. Kavereiden takia jaksettiin käydä harrastuksessa ja nämä antoivat myös elämälle uuden merkityksen. Ne pojat, jotka eivät ennen olleet kiinnostuneita urheilusta, löysivät liikunnan ilon. (Pölkki 2011, Eriksson 2014, Aronniemi & Levola 2007)

”Mun mielestä se on tärkeä, mun mielestä jokaisen nuoren pitäisi, jos mä ajattelen tälleen, olla mukana jossain tommosessa yhteisössä, jos on samanikäisiä nuoria ja sit ne vastuulliset aikuiset kannustamassa.” (Eriksson 2014)

”Et en mä kokenu niinku olevani syrjäytynyt lapsi, vaan mä olin siellä koska mä tykkäsin pelaa lätkää ja siel oli kivoja ihmisiä ja tälle” (Eriksson 2014)

Urheilun avulla lapset oppivat sääntöjä ja he oppivat noudattamaan ja ymmärtämään niitä. Joukkueessa keskustellaan sääntöjen rikkomisesta, josta on pojille hyötyä arkielämässä. Sääntörikkomuksen takia ketään ei kuitenkaan suljeta ulos joukkueesta. Joukkue toiminnan avulla lapset oppivat kantamaan vastuuta ja toimimaan yhdessä. Urheilun avulla on myös vaikutettu lasten ylipainoon, arjessa jaksamiseen ja yleiskuntoon. Lapset ovat ymmärtäneet, että kaikki eivät ole samalla taitotasolla. Motoriset taidot ovat kehittyneet pojilla ja myös tytöillä. (Salminen 2015, Pölkki 2011, Eriksson 2014)

”Et se kaikki mitä me ollaan tehty tossa joukkueessa on ollu tosi opettavaista. Niinku tulevalle. Se kaikki mitä ne on tehny meidän eteen ja kaikki nii mä oon... en mä pysty ikinä kiittää niitä tarpeeks. Niinku en mä pysty sitä korvaamaan mitenkään. (Eriksson 2014)

Harrastuksen tuomat haasteet

Joukkueeseen kuuluneen pojan mielestä suurin haaste on median luoma negatiivinen leima poikia kohtaan. Toiminta tarvitsee julkisuutta ja media rakastaa selviytymistarinoita, mikä antaa joillekin pojille syrjäytyneen leiman, vaikka poikien itsensä mielestä he eivät ole syrjäytyneitä. (Eriksson 2014) Myös lasten osallistuminen päätöksentekoon iltapäivätoiminnan aikana on suotavaa. Lapset itse kokivat, että he eivät päässeet tarpeeksi vaikuttamaan toimintaan. Kasvattajien mielestä lapset saivat olla osallisia suunnittelussa, mutta kaikki lasten toiveet eivät olleet realistisia. (Varsamäki 2015)

7.2 Vanhempien näkemykset

7.2.1 Sosiaalisten taitojen karttuminen harrastuksen avulla

Huoltajien mielestä Icehearts on ollut vahvasti vaikuttamassa poikien käytöksen ja arvomaailman muuttumiseen. Huoltajat pitivät myös tärkeänä vahvaa sidettä, joka syntyy poikien ja kasvattajan välillä. Positiivista oli myös, että pojat saivat harrastaa joukkuelajia, mihin kaikilla ei muuten olisi ollut varaa osallistua. Harrastus tukee poikien kehitystä ja se tukee myös heidän jaksamistaan koulussa. Harrastus vaikutti positiivisesti myös poikien keskittymiseen ja se antoi pojille myös jotain tekemistä pitkiin iltapäiviin. (Pölkki 2011, Kallionpää & Saine 2011, Eriksson 2014, Arvonniemi & Levola 2007)

”... se on sen elämä nyt tää. Ylipäättänsä tästä harrastuksesta on tullut pojalla se oikeen sellanen innostus. Tässä mä oon tajunnu pojan kanssa, et miten joku harrastus voi viedä lapsen sillä lailla mukanaan, että se tota innostaa, että tuo sen lapsen elämään niinku jotakin sellasta...” (Kallionpää & Saine 2011:24)

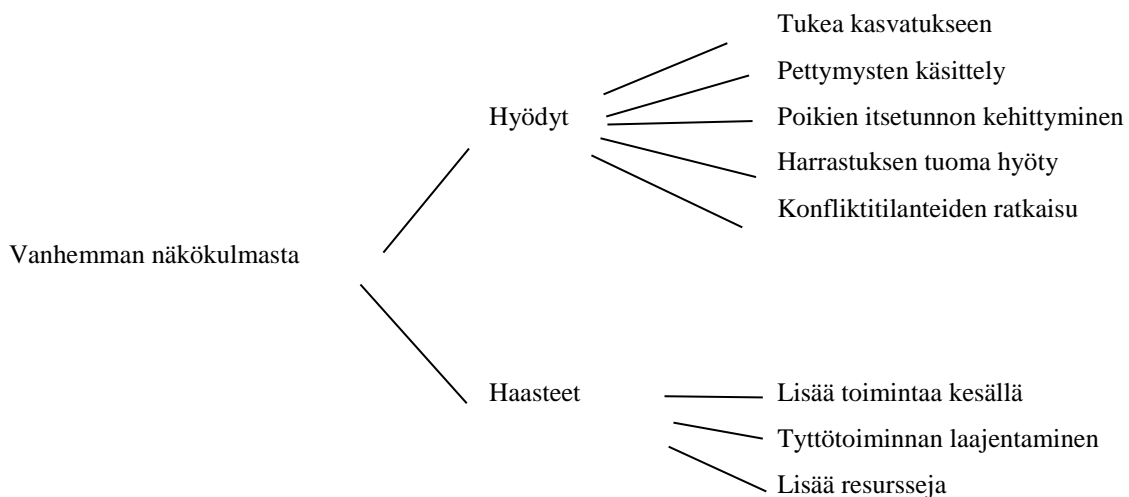
Vanhempien mielestä pojat pystyvät paremmin kestäämään pettymyksiä, pojat toimivat paremmin ryhmässä ja keskustelutaito on parantunut. Pojat kelpaavat ryhmään sellaisina kuin ovat ja jokainen nähdään yksilönä. Icehearts vahvistaa poikien itsetuntoa ja tukee erilaisuutta. Pojat ovat oppineet, että erilaisuus on hyvä asia ja he ovat saaneet paljon onnistumisen kokemuksia ja elämyksiä. Pojat pystyvät ottamaan paremmin vastaan palautetta ja virheistä pystytään keskustelemaan paremmin.

Pojat pystyvät paremmin ratkaisemaan konfliktitilanteita ryhmässä, jossa muutenkin on vaikeuksia ratkaista ongelmia. Pojat ovat saaneet tukea siihen, miten otetaan toisiin ihmisiin kontaktia ilman väkivaltaa ja toisia ihmisiä kunnioittaen. Ryhmässä oleminen on kehittänyt poikien ihmissuhdetaitoja, sosiaalisia taitoja ja sitä, miten tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Pojat ovat saaneet uusia ystäviä, joiden luona pystyy vierailemaan myös vapaa-ajalla. (Pölkki 2011, Kallionpää & Saine 2011)

”..ettei tarvis tehdä niitä pahuuksia vaan, et ois muuten niinku oikeet tavat tuolla kentällä toimia lasten kanssa. Ja mitkä on niitä oikeita, hyviä kavereita. Se osaa niinku enempi sillai oikeella tavalla ottaa kontaktia toisiin lapsiin, et ei oo sitä, että heitetään kivellä päähän, et toinen huomaa, et niinku osaa sen niinku hyvällä tavalla tuoda itseään esille ja ottaa toisia huomioon” (Kallionpää & Saine 2011:22)

Vanhempien näkökulmia toiminnan haasteista

Vanhempien mielestä kesällä ei ole tarpeeksi toimintaa, vaan pojat jäävät ilman aikuisen valvontaa ja lipsuvat helposti takaisin huonoihin käytösmalleihin. Vanhemmat toivoivat myös enemmän Icehearts-joukkueita, koska tarve on erittäin suuri. Lisää resursseja tarvitaan koska kasvattajalla oli vanhempien mielestä liikaa töitä. (Kallionpää & Saine 2011) Toiminta on yleensä suunnattu pojille, mutta myös tytöillä on samanlaisia haasteita elämässään ja he tarvitsevat myös tukea. Tällä hetkellä suurin osa joukkueista on poikajoukkueita. Tyttöjoukkueita on suhteessa vähemmän ja toimintaa tulisi laajentaa. (Salminen 2015, Kallionpää & Saine 2011)

Kuva 2. Vanhempien ajatuksia toiminnan hyödyistä ja haasteista

7.2.2 Vanhempien tuki kasvatuksessa

Vanhempien mielestä lasten käyttäytyminen on muuttunut parempaan suuntaan ja heidän mielestään lapset saavat tarpeeksi kannustusta ja tukea. Vanhemmat ovat myös saaneet tukea kasvatuksessa ja samalla perheessä olevat ongelmat ovat vähentyneet. Vanhemmat ovat myös saaneet kasvattajalta henkistä tukea, ja tämän avulla he ovat jaksaneet paremmin. Suhde kasvattajaan on avoin ja luottamuksellinen. Perheiden yhteinen aika on lisääntynyt, koska vanhemmat haluavat olla mukana lapsensa harrastuksessa. Toiminta on myös lisännyt vanhempien kiinnostusta lastansa kohtaan. (Aronniemi & Levola 2007, Pölkki 2011, Kallionpää & Saine 2011)

”... et mä voin soittaa kasvattajavalmentajalle, et jos koulusta soitetaan, että taas se raivoo täällä niin ku voi soittaa kasvattajavalmentajalle, et käytkö tsekkaa tilanteen, et mikä siellä nyt on, et jos vaan kasvattajavalmentajan resurssit antaa myöden niin..” (Kallionpää & Saine 2011:23)

7.3 Moniammatillinen yhteistyö

7.3.1 Kasvattajan hyödyt koulussa

Icehearts tekee yhteistyötä sekä esikoulun, koulun että sosiaalitoimen kanssa. Pisin yhteistyö on koulun ja sosiaalitoimen kanssa.

Yhteistyötä Iceheartsin kanssa pidettiin hyvin monipuolisena ja tärkeänä. Tärkeänä pidettiin avointa tiedonvaihtoa ja kokeneetkin työntekijät saivat uusia näkökulmia kasvattajalta. Molemmiin puoleen luottamus on myös tärkeä tekijä, joka vaikuttaa hyvään yhteistyöhön. Asioista pystytään keskustelemaan ja molemmat osapuolet pystyvät kertomaan omista ajatuksistaan ja ehdotuksista. Koulussa opettajat kokivat kasvattajan läsnäolon omaa työtään tukevana. Opettajien mielestä on hyvä, kun luokassa on yksi ylimääräinen aikuinen, joka ei ole opettaja ja joka tukee opettajaa tämän työssä. Kasvattaja pystyy tarvittaessa ottamaan pienen ryhmän oppilaita ja siirtymään muualle opiskelemaan. Yhteistyö opettajan ja kasvattajan välillä on lisännyt resursseja kouluun, mikä

antaa opettajalle mahdollisuuden keskittyä opettamiseen eikä ongelmatilanteiden ratkomiseen. Kasvattaja tuo kouluun ja luokkahuoneeseen rauhoittavan ilmapiirin. Iceheartsia pidettiin täydentävänä lisänä omaan työskentelyyn. Kasvattaja antaa myös pojille koulupäivän aikana positiivista palautetta, niin että myös opettajat muistaisivat antaa positiivista palautetta. (Kärki & Kärki 2015, Sillman & Strömdahl 2011)

”Suuri apu siitä, että Iceheartsin työntekijät ovat tunnilla tai ottavat sieltä pienen ryhmän niitä poikia joilla sit usein on ehkä keskittymisen kanssa vaikeuksia.”(Sillman & Strömdahl 2011:18)

Todella tärkeänä pidettiin sitä, että kasvattaja toimi pehmittävänä tekijänä viranomaisten ja perheiden välillä. Vanhemmat saattavat vastustaa yhteistyötä koulun ja sosiaalitoimen kanssa. Koska kasvattaja viettää lasten kanssa niin suuren ajan heidän elämästään, hän pystyy toimimaan tulkkina koulun ja perheen välillä. Tätä pidetään hyvänä asiana, koska muuten opettaja ei välttämättä saisi tarvittavaa tietoa oppilaastaan. Vaitiolovelvollisuuden takia kasvattaja pystyy tarvittaessa ja lapsen edun mukaan siirtämään tietoa viranomaistaholta toiselle. Ilman kasvattajaa he eivät olisi ehkä tienneet tästä. (Sillman & Strömdahl 2011, Kärki & Kärki 2015, Åstrand 2007)

Yhteistyö koulun kanssa mahdollistaa haastavasti käyttäytyvien lasten koulunkäynnin. Ilman kasvattajaa lapset poistettaisiin tunnilta tai koulusta, ja tällöin heidän oppimisensa vaarantuisi. Tämä ehkäisee koulupudokkaaksi joutumista. Yhteistyössä perheen kanssa kasvattaja pystyy motivoimaan lasta tulemaan tarvittaessa kouluun. Koska kasvattaja pysyy lapsen tukena ja turvana koko koulunpolun ajan, hän pystyy tukemaan ja auttamaan lasta, vaikka lapsen opettajat vaihtuisivat usein. (Aronniemi & Levola 2007)

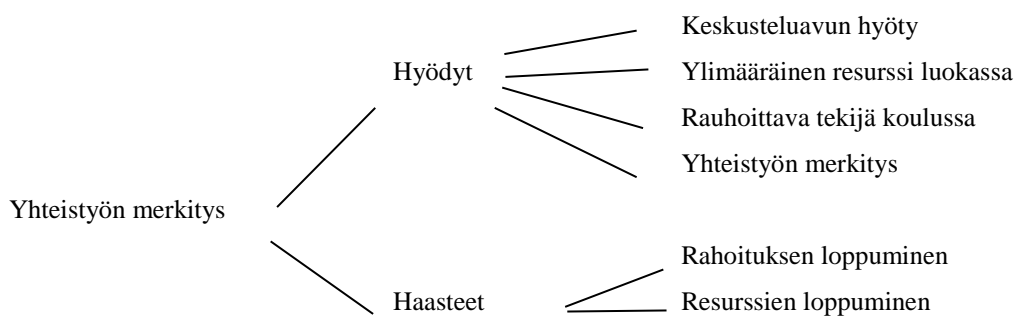
”Et monesti vanhemmat kertoo jotain heille, mutta ei opettajille. Ja sit jos Iceheartsin työntekijä katsoo et se on semmonen tärkeä tieto niin hän voi kertoa sen sit opettajille et on myös sil tavalla hyvänä linkkinä vanhempien ja luokanopettajan välillä. Koska monesti se on helpompi kertoa Iceheartsin työntekijälle ku on vaikeesta tai jollain tavalla ongelmasta kysymys.” (Sillman & Strömdahl 2011:19)

Opettajat pitivät tärkeänä keskusteluapua, jonka he saivat kasvattajalta. He pystyivät keskenään käymään läpi koulupäivän haasteet. Heistä oli hyvä, että he saivat jakaa huolensa jonkun kanssa ja että he eivät jääneet yksin. Ilman toista aikuista opettajat kokivat, että tilanne luokassa olisi välillä hyvin haastava. (Sillman & Strömdahl 2011)

”Onhan siinä ku se on iso apu, se on jo semmonen keskusteluapu, et mä saan purkaa sen olon tai sen huoleni siitä lapsesta heti jollekin, mitä en mä pysty, mä oisin muuten jatkuvasti tuolla rehtorin oven takana tai psykologille koputtamassa tai kuraattorille, et nyt tavallaan mä jaan heti siinä sen huolen ja sit mä saan keskustella siitä tavallaan mulla helpottaa jo siinä, et haa, mä en oookkaa ihan yksin tässä vastuussa tästäkään asiasta.” (Opettaja 1) (Kärki & Kärki 2015:36)

Opettajien näkökulmia toiminnan haasteista

Toimintaa pystyisi tarvittaessa laajentamaan ympäri kaupunkia, mutta tähän vaikuttavat kaupungin resurssit. Rahoituksen puute on haaste, joka vaikuttaa yhteistyöhön hidastavasti. Koska toiminta ei välttämättä ole jatkuvaa, ei yhteistyöhön haluta sitoutua. (Aroniemi & Levola 2007, Sillman & Strömdahl 2011) Tuloksista ilmenee myös seuraavanlainen haaste: mistä löytää tarpeeksi soveltuvia kasvattajia, jotka pystyvät vastaamaan hyvästä työstä. (Sillman & Strömdahl 2011) Lapsia valitessa sekä lastentarhanopettaja että kasvattaja olisivat toivoneet enemmän yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa. Yhteistyö sosiaalitoimen kanssa on haasteellista, koska sosiaalitoimella ei tällä hetkellä ole tarpeeksi resursseja yhteistyöhön. Toinen asia, joka myös vaikutti siihen, että yhteistyö sosiaalitoimen kanssa oli vähäistä, oli että sosiaalitoimi ei tiennyt tarpeeksi Iceheartsista. (Hiilinen & Takkinen 2014 & Tiitinen 2013)

Kuva 3. Yhteistyön ajatuksia toiminnan hyödyistä ja haasteista.

7.3.2 Päiväkodin yhteistyön hyödyt

Esikoulussa suurin muutos on tapahtunut ohjeiden kuuntelussa ja noudattamisessa. Toiminta on vahvistanut ryhmähenkeä ja ryhmäntymistä. Monipuolinen toiminta on tuonut mukanaan uusia ideoita päiväkodin henkilökunnalle. (Salminen 2015)

Yhteistyö kasvattajan ja päiväkodin, lastentarhanopettajien ja erityislastentarhanopettajien välillä on hyvin tärkeää. Joukkueet kootaan lasten ollessa esikoulussa, ja paras tuntemus lapsista on lastentarhanopettajilla. Tiivis yhteistyö perheen kanssa ja tuntemus perheen elämästä auttavat ehdottamaan niitä lapsia joukkueeseen, jotka tarvitsevat eniten tukea. Lastentarhanopettajilla on käsitys siitä, miten lapset toimivat sekä pienessä että suuressa ryhmässä. Minkälaista tukea he tarvitsevat aloittaessaan koulun. Lapset viettävät suuren osan päivästä esikoulussa ja päivähoidossa, missä lasta pystyy seuraamaan pidemmän ajan. Se, että kokoamisprosessi aloitetaan jo lasten ollessa esikoulussa, takaa sen, että luottamus yhteistyötahojen kanssa on syntynyt. Yhteistyö sujuu paremmin, kun tavataan useammin ja asioista pystytään keskustelemaan. Myös lapselle on eduksi, että kokoamisprosessi kestää kauan. Silloin kasvattaja on ehtinyt tulla tutuksi hänen vieraillessaan esikoulussa. Luottamussuhde kasvattajaan alkaa varhaisessa vaiheessa, eikä lasta vedetä kiireellä mukaan toimintaan. Kokoamisprosessi on myös helppo aloittaa esikoulussa, jossa on huomattavasti joustavampaa kuin taas koulussa jossa on sidottu lukujärjestys. Kun ydinryhmä on jo koossa koulun alkaessa, kasvattaja pystyy tukemaan lapsia koulun aloituksessa. (Tiitinen 2013, Hiilinen & Takkinen 2014)

” Esimerkiksi se, että annettiin reilusti aikaa sille, että lähdetään pitämään sitä kerran viikon liikuntatuokiota niinku koko ikäluokalle ja vasta sen jälkeen kokoamaan sitä varsinaista joukkuetta. Musta jotenkin tää on ihan ainutlaatuista, jos me mietitään niinku tämmösen joukkuehengen rakentamisen ja pitkäkestoisen sitoutumisen ja tämmösten kannalta.” (Hiilinen & Takkinen 2014:39)

Yhteistyön aloittaminen perheen kanssa on hyvä aloittaa heti, kun pojat on valittu joukkueeseen. Lastentarhanopettaja kertoo lapsen tarpeista, ja kasvattaja kertoo omasta työstään ja Iceheartsista. Välillä vanhemmat ehtivät itse ehdottamaan lastaan joukkueeseen. (Tiitinen 2013)

On myös tärkeää, että päiväkodin johtaja sitoutuu Iceheartsin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Päiväkodin johtaja on se henkilö, joka motivoi ja innostaa henkilökuntaansa yhteistyöhön. Näin yhteistyön positiiviset vaikutukset näkyvät myös vanhemmille ja he saavat positiivisen kuvan Iceheartsista. (Hiilinen & Takkinen 2014)

Päiväkodin esiin tuomat haasteet

Päiväkodin puolelta nousi myös esiin yksi haaste, joka vaikuttaa toimintaan. Kasvattaja haki lapset toimintaan kesken päiväkotipäivän ja palautti heidät myöhemmin takaisin päiväkodille. Tämä aiheutti päiväkodille ongelman, koska jos jotain tapahtuisi retken/toiminnan aikana, niin vastuu lapsesta olisi luultavasti edelleenkin päiväkodilla. (Tiitinen 2013)

8. POHDINTA

Ensimmäiseksi esittelen johtopäätökset tutkimuksesta ja vertaan tuloksia aikaisempiin tutkimuksiin. Käyn myös kriittisen tarkastelun koskien opinnäytettä. Lopuksi mietin vielä jatkotutkimusaihetta. Kehitettäviä asioita ei löytynyt montaa, ja useimmat huomautukset olivat samoja.

8.1 Johtopäätökset

8.1.1 Toiminnan hyödyt

Tuloksista voidaan todeta, että Icehearts-toiminnan hyödyt ovat selvinneet useammasta tutkimuksesta. Toiminnasta hyötyvät sekä lapset, vanhemmat että moniammatillinen verkosto. Lapset ovat itse nimenneet positiivisiksi vaikutuksiksi sosiaaliset taidot, yhteisöllisyyden, harrastuksen, tunteiden käsittelyn, kunnioittamisen ja luottamuksen. He ovat myös oppineet sitoutumaan harrastukseen ja noudattamaan sääntöjä. Kasvattaja on toiminut poikien tukena ja roolimallina. Vanhemmat yhtyvät näihin toiminnan tuomiin

positiivisiin vaikutuksiin, ja he ovat myös huomanneet pojissa nämä muutokset. Kansainvälisistä tutkimuksista käy myös ilmi nämä samat positiiviset vaikutukset. Hermens et al. 2015, Carter et al ja Fraiser-Thomas et al. 2007 tutkimuksista selviää, että urheilun myötä lasten itsetunto, sosiaaliset taidot, kyky hallita elämäänsä ja tunteitaan sekä motoriset taidot ovat parantuneet. Positiivisia vaikutuksia oli myös elämänilo, onnellisuus, parempi kunto ja terveys sekä yhteisöllisyyden merkitys. Icehearts-lapset pystyvät hyvin samaistumaan siihen, että harrastuksen avulla heidän kuntosaa on parantunut ja liikunta on tuonut iloa heidän elämäänsä.

Vertailemalla aiheen aikaisempaa tutkimusta ja Icehearts-toimintaa, voidaan todeta, että samankaltaisuuksia löytyy. Huomioitavaa on, että koulun jälkeinen toiminta eroaa hyvin paljon Suomessa ja esim. USA:ssa ja Englannissa. Suomessa ilta- ja iltapäivätoimintaa on ainoastaan ensimmäisellä ja toisella luokalla oleville oppilaille. Ylemmillä luokilla koulun jälkeisiä kerhoja on joitakin, mutta valinnanvara ei ole suuri. Esim. USA:ssa systeemi on erilainen; kerhoja on paljon ja ne ikään kuin kuuluvat koulupäivään.

Artikkelissa “What are you doing after school?” Promoting extracurricular involvement for transition-age youth with disabilities selviää, mitä hyötyjä koulun jälkeisellä toiminnalla on lapsiin ja nuoriin. Osallistumalla koulupäivän jälkeisiin kerhoihin, nuoret löytävät pitkäaikaisia ystävyys-suhteita, kehittävät omia arkielämän taitojaan, kehittävät uusia kiinnostuksen aiheita, kuuluvat yhteisöön ja omaksuvat erilaisia rooleja. (Carter ym. 2010) Samoja positiivisia vaikutuksia löytyy myös Icehearts-toiminnasta. Sekä lapset että vanhemmat ovat kertoneet poikien saaneen pitkäaikaisia ystävyys-suhteita, joiden luona vierailaan ja joihin pystyy luottamaan. Pojat ovat itse tykänneet siitä, kun he vihdoin kuuluvat johonkin yhteisöön, jossa saavat harrastaa sitä mistä pitävät. Kaikille pojille kasvattajan valitsema laji ei välttämättä ole tuttu, mutta liikunnan ilo vie yleensä pojat mukanaan. Arkielämän taitoja tulee harjoiteltua Icehearts-toiminnassa. Sekä ilta- ja iltapäiväkerhossa että joukkueharjoituksissa harjoitellaan sosiaalisia taitoja sekä sääntöjen noudattamista.

Aikaisemmasta tutkimuksesta koskien urheilun tuomia hyötyjä lapsille ja nuorille, voidaan vetää samanlaisia johtopäätöksiä kuin yllä. Nuoret, jotka ovat osallistuneet erilaisiin urheilu-ohjelmiin, ovat kokeneet urheilun tuoman hyödyn. Samalla lailla kuin Ice-

heartsin toiminta on vaikuttanut positiivisesti nuoriin, on ulkomailla myös huomattu samat hyödyt. Englannissa urheilun avulla on pystytty ehkäisemään syrjäytymistä ja on löydetty työttömiä nuoria, joille on mahdollistettu opiskelupaikka. Se, että käyttää urheilua hyödykseen erilaisissa ohjelmissa tai toiminnoissa on havaittu hyväksi. Oli kyseessä sitten työllistäminen tai syrjäytymisen ehkäiseminen. Tärkeää on, että joku ihminen uskoo nuoriin. Iceheartsin toiminnassa nuoriin uskoo ja heitä motivoi kasvattaja. Urheilu on paljon muutakin kuin vain urheilua tai liikuntaa. (vrt. Spajii et al 2013)

Icehearts-lapset kokivat kasvattajan itsellensä tärkeänä henkilönä. Kasvattaja toimi pojille roolimallina, tukena ja hän on aikuinen johon pojat voivat luottaa. Yhdestä kansainvälisestä tutkimuksesta käy ilmi haavoittuneiden lasten mielipiteitä valmentajasta. He olivat samaa mieltä siitä, että valmentaja toimii esikuvana ja tukena ja että hän mahdollistaa positiivisen onnistumisen tunteen. (vrt. Haudenhuyse et al 2014)

Hermens et al. 2015 kirjoittamasta tutkimuksesta käy ilmi haavoittuneiden nuorten osallistumisen tärkeys urheilukerhojen toimintaan. Urheiluseurojen jäsenten tulee olla positiivisesti asennoituneita järjestämään urheilua syrjäytyneille nuorille. Urheiluseuralla tulee olla tietoa ja taitoa siitä, miten vastaanottaa syrjäytyneitä nuoria toimintaansa. Samalla seuran toiminnan tulee olla vakaata ja jatkuvaa. Icehearts-toiminnassa kasvattajilla on yleensä jokin sosiaalialan koulutus ja he ovat tottuneet työskentelemään nuorten kanssa, jotka ovat haavoittuvassa tilanteessa. Omasta tutkimuksestani käy ilmi, että nuoret pitävät tärkeänä sitä, miten heidät otetaan toiminnassa vastaan, miten heitä kunnioitetaan ja arvostetaan, ja sitä että toiminnasta löytyy yhteiset säännöt. Samaa pystyy myös sanomaan Hermens et al. 2015 tutkimuksesta. Tutkimuksesta käy ilmi, että olisi hyvä, jos urheiluseuralla olisi sosiaalialan tuntemusta. Ohjaaja olisi positiivinen ja hänellä tulisi olla tietoa ja taitoa toimia, jos esim. nuori olisi myöhässä harjoituksista.

Yhteisöllisyys on tärkeä asia Icehearts-toiminnassa, ja pojat ovat päässeet osallisiksi tähän harrastuksen myötä. Pojat ovat pystyneet luottamaan joukkueovereihinsa ja he ovat pystyneet keskustelemaan vertaistensa kanssa. Yhteisössä voidaan luottaa ja auttaa toisia ja se on turvallinen paikka. Yhteisöllisyys on hyvinvoinnin perusta, ja Icehearts-toiminnan yhteisöllisyys on perustana poikien hyvinvoinnille. Icehearts luo me-henkeä

ja tämä on tärkeää yhteisöllisyydessä. Englannissa urheiluohjelmaan osallistunut nuori kommentoi, että hän sai enemmän itseluottamusta ja tunsi kuuluvansa yhteisöön, kun hän pääsi harjoittelemaan ammattilaisten jalkapallokentällä, jossa ammattiuurheilijat pelasivat vieressä. (Spajii et al. 2013) Se, että kuuluu johonkin yhteisöön, on hyvin tärkeää nuorille, ja tämä on tullut esiin molemmissa edellä mainituissa artikkeleissa.

Kaikilla Icehearts pojilla on halu olla sosiaalisia. He harjoittelevat päivittäin miten tulla toimeen muiden kanssa, miten ottaa muut huomioon ja miten säädellä omaa käyttäytymistään sosiaaliseen tilanteeseen sopivaksi. Sekä lapset että vanhemmat ovat huomanneet kehityksen poikien sosiaalisissa taidoissa, heidän ollessa mukana toiminnassa vuosi. Pojat ymmärtävät toisia lapsia paremmin, he pystyvät toimimaan myös muiden kuin parhaan kaverin kanssa, empatiakyky on lisääntynyt ja samoin suvaitsevuus. Sosiaalisten taitojen avulla pojat ovat pystyneet solmimaan uusia ystävyys-suhteita ja he pystyvät luottamaan toisiinsa. He pärjäävät myös paremmin ryhmässä. Sosiaalisten taitojen parantua myös poikien hyvinvointi on parantunut. Tämä taas ehkäisee syrjäytymistä. (vrt. Keltikangas-Järvinen 2010:23f, Juusola 2011:8) Liikunnan merkitystä sosiaalisten taitojen kehityksen kannalta ei tule vähätellä. Liikunta on vaikuttanut positiivisesti Icehearts-perheiden hyvinvointiin ja se on myös auttanut poikia keskittymään paremmin koulussa. Ilman liikuntaa ja Iceheartsia pojilla olisi vähemmän sosiaalisia suhteita. (vrt. Juusola 2011:89)

Empowermentin avulla yksilö, ryhmä tai yhteisö pystyy vaikuttamaan elinolosuhteisiinsa. Kasvattajan tukemana ja sääntöjä noudattamalla pojat pystyvät itse muuttamaan omaa käyttäytymistään, ja näin he pystyvät positiivisesti vaikuttamaan yhteisön toimintaan. Empowerment nähdään aina prosessina ja poikien matka aikuisuuteen on oma prosessinsa. He määrittelevät itse ne asiat, joihin he haluavat muutosta, ja tämän jälkeen he yrittävät löytää näihin ratkaisun. Esim. konfliktitilanteissa pojat pystyvät miettimään, minkälaista vaihtoehtoa he voivat käyttää nyrkkien sijaan. Konfliktitilanteissa poikien ei kuitenkaan tarvitse olla yksin vaan he saavat tukea ja kannustusta kasvattajalta. (vrt. Askheim 2007:29)

Icehearts-toiminnan ollessa ehkäisevää työtä, on hyvä huomata että ongelmiin puututaan varhaisessa vaiheessa. Yhteistyö lastentarhanopettajien kanssa hyödyttää poikia paljon.

Lastentarhanopettajilla on käsitys siitä, keillä lapsista on tarvetta erityiselle tuelle, ja varhainen puuttuminen on aina hyvä aloittaa aikaisin. Varhaisessa puuttumisessa käytetään apuna erilaisia keinoja ja tällöin yksi hyvä keino ja tapa on Icehearts-toiminta, joka on ehkäisevää työtä sanan parhaassa merkityksessä. Ehkäisevä lastensuojelu työ edistää ja turvaa lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia, sekä tukee vanhemmuutta. Icehearts-toiminta on ehkäisevää työtä sanan parhaassa merkityksessä. Pojille järjestetään ohjattua toimintaa koulun jälkeen, eli harrastus, ja he saavat myös apua koulun kanssa. He saavat apua sosiaalisissa taidoissa, oppimisessa ja samalla heille järjestyy harrastus, joka auttaa heitä liikkumaan. Ehkäisevässä työssä tulisi aina panostaa ennaltaehkäisyyn eikä korjaavaan toimintaan. Icehearts-toiminnassa panostetaan ennaltaehkäisyyn. Varhaisessa puuttumisessa tuki ei ainoastaan koske lapsia vaan myös aikuisia, ja vanhempien kokemuksista Icehearts-toiminnasta voidaan todeta, että kasvattaja tukee myös vanhempia. Ehkäisevässä työssä tuen tarpeet pystytään ennakoimaan. Koska Icehearts on ehtinyt toimia 20 vuotta, voidaan todeta että se pystyy hyvin ennakoimaan, minkälaista tukea pojat tarvitsevat. Iceheartsin tekemästä ehkäisevästä työstä hyötyvät myös kunnat, joille syntyy vähemmän kustannuksia syrjäytymisen ehkäisemisestä ja lastensuojelussa. Koska toiminta on ollut hyvää ja tuloksellista, niin harvemmin vanhemmat kieltävät lapsensa osallistumisen. Tämän kaltaiseen varhaisen puuttumisen mallin yhteistyöhön vanhemmat osallistuvat mielellään. (vrt. Huhtanen 2007:28,30, vrt. Lundbom 2014:10)

Osallistumalla Icehearts-toimintaan lapset pääsevät osallisiksi yhteisöön. Yhteisössä osallisuus esiintyy jäsenten arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena, sekä mahdollisuutena vaikuttamaan omassa yhteisössä. Pojat ovat toiminnassa tasavertaisia ja kasvattaja arvostaa ja kunnioittaa heitä. Luottamussuhde on olemassa kasvattajan ja poikien välillä, mutta se olisi varmaan syvempi, jos pojat pääsisivät enemmän vaikuttamaan toimintaan. Muutenhan pojat kyllä ovat osallisia toimintaan ja heidän ollessa osallisia toimintaa ehkäisee syrjäytymistä. (vrt. Venninen et al., Terveiden ja hyvinvoinnintaitos 2016a)

8.1.2 Toiminnan haasteet

Tutkimuksesta käy myös ilmi nuorisotyöntekijän ja urheiluseuran yhteistyön tärkeys. Koska kumpikaan ei pysty toimimaan ilman toista. Nuorisotyöntekijä pystyy tarvittaessa ohjaamaan oikeat nuoret urheiluseuraan, ja urheiluseura taas pystyy tarvittaessa pyytämään apua nuorisotyöntekijältä, jos heillä ilmenee jokin ongelma. Molemmat toimijat halusivat auttaa nuoria. (Hermens et al. 2015) Icehearts-toiminnassa lapset löytyvät yhteistyössä päiväkodin työntekijöiden kanssa. Toiminnan haasteista nousi esiin yhteistyö sosiaalitoimen kanssa. Tämä taas johtui sosiaalitoimen omasta resurssipulasta ja siitä, että heillä ei ollut tarpeeksi tietoa siitä mitä Icehearts tekee. Sosiaalitoimen omaan resurssipulaan Icehearts ei pysty vaikuttamaan, mutta yhteistyöhön muuten voidaan. Sosiaalitoimelle pystytään kertomaan tarkemmin Iceheartsin toiminnasta.

Englannissa on myös ohjelmia, jotka tarjoavat urheilua kaikille nuorille, samoin välineitä ja vaatteita. Näiden ohjelmien suurin haaste on löytää rahoitus, joka takaa toiminnan jatkuvuuden. (Kelly 2010) Samanlaisia haasteita löytyy myös Icehearts-toiminnasta. Rahoituksen löytäminen ja lahjoitusten saaminen vaatii täyspäiväistä työntekoa. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on hyvä, jos rahoitus on turvattu. Tämä takaa työntekijöille työskentelyrauhan eikä heidän tarvitse huolehtia rahoituksesta. Tietenkin jos rahoituksen määrä selvästi vähenee, jostain päin on toiminta taas enemmän epävarmaa. Resurssit taas olivat yhteydessä rahoitukseen, ja tämä kehitettävä asia nousi esiin opettajilta. Pelättiin sitä, että rahoitus ei riitä ja kasvattajaresurssit häviävät koulusta.

Negatiivisena asiana pojat näkivät sen, että he eivät pystyneet olemaan tarpeeksi osallisina päätöksenteossa. Heidän mielestään he eivät aina pystyneet vaikuttamaan toiminnan sisältöön. Tämän takia he tunsivat, että heitä ei kuunneltu. Kasvattajan mielestä pojat taas saivat olla osallisina ja pystyivät vaikuttamaan toimintaan. Poikien ideoita ei aina pystytä toteuttamaan, sillä ne eivät ole realistisia. Poikien mielestä heihin ei tarpeeksi luotettu toiminnan suunnittelussa. Pojat tulisi nähdä merkityksellisinä ihmisinä ja heidän osallistumista toiminnan suunnitteluun tulisi kasvattajan tukea varhaisessa vaiheessa. (vrt. Venninen et al. 2012, Terveystieteiden tutkimuskeskus 2016a)

Näistä vähistä kehitettävistä asioista, joihin Icehearts itse pystyy vaikuttamaan, on tyttötyö. Tyttötyö on jo perustettu, mutta sen toimintaa tulisi laajentaa. Ainoa negatiivinen

asia, joka nousi esiin pojilta itseltään, oli leimaantuminen. Jotkut pojat pitivät sitä vääränä, että heidät leimattiin syrjäytyneiksi median toimesta, vaikka he eivät itse kokeneet olevansa syrjäytyneitä. Media kun taas pitää skandaalinhakuisista otsikoista, ja Icehearts tarvitsee mediaa markkinoidakseen toimintaansa. Icehearts työskentelee tällä hetkellä löytääkseen haasteisiinsa ratkaisuja.

8.2 Kriittinen tarkastelu ja jatkotutkimusaiheet

Opinnäytteen tutkimusmenetelmäksi on valittu kirjallisuuskatsaus, ihan sen takia, että olemassa olevaa tietoa Iceheartsista on paljon. Periaatteessa olisin voinut tehdä haastattelun, mutta silloin tutkimukseni olisi ollut turhan lähellä olemassa olevia töitä. Kirjallisuuskatsauksen avulla sain tiivistettyä olemassa olevan tiedon ja pystyin vastaamaan esittämäni kahteen tutkimuskysymykseen.

Käytin hyödykseni kirjaston informaattikkoa, löytääkseni aikaisemmat tutkimukset. Yhdessä hänen kanssaan olemme käyneet läpi hakusanoja ja tietokantoja. Hakusanat käännettiin yhdessä kirjastoalan ammattilaisen kanssa. Tämä on lisännyt etsinnän luotettavuutta. Tarkoituksena oli löytää kansainvälisiä tutkimuksia, joten haun kieli oli englanti. Tällöin haun ulkopuolelle ei jää relevanttia tietoa ja tämä taas on lisännyt tutkimuksen luotettavuutta. Haun yhteydessä tehtiin vuosivälirajaus 2000 -2016, jotta löydetty tutkimukset olisivat tarpeeksi ajankohtaisia. Kansainvälisiä tutkimuksia ei löytynyt montaa, johtuen siitä että monet julkaisut olivat maksullisia. Tämä taas heikentää aikaisemman tutkimuksen luotettavuutta.

Opinnäytetyöni luotettavuutta lisää se, että eri vaiheet on selkeästi kirjattu ja kuvattu, ja näin lukija pystyy seuraamaan eri vaiheita. Valitut tutkimukset on listattu erilliseen taulukkoon ja tarvittaessa tiedonhaun pystyy suorittamaan uudestaan. Kategorioiden perustaminen ei ollut mitenkään helppoa, mutta olen ollut niihin tyytyväinen. Valitut tutkimukset on käyty huolella läpi ja molempiin tutkimuskysymyksiin on saatu vastaus. Mukana olleille tutkimuksille ei ole tehty laadunarviota ja tämä voi heikentää käytettyjen tutkimusten laatua.

Icehearts-toiminnan hyödyt ovat monia ja niistä on päässyt hyötymään monet lapset. Tämän seurauksena THL on jo aloittanut yhden tärkeän tutkimuksen, jossa seurataan 13 vuoden ajan toiminnassa mukana olevia nuoria. Tutkimus tehdään sekä nuorten, vanhempien että kasvattajan näkökulmasta. Koska Iceheartsista on jo tehty hyvin monta opinnäytettä ja tutkimusta, on hyvä miettiä, mitä tutkija itse haluaa tutkia ja mitä hyötyä tästä olisi Iceheartsille ja sen toiminnalle. Koska suurin osa opinnäytteistä on tehty niistä joukkueista joissa on poikia, olisi kiinnostavaa, jos joku tekisi opinnäytetyön tyttöjoukkueesta. Toinen mielenkiintoinen aihe olisi tehdä opinnäyte ensimmäisestä Icehearts- joukkueesta ja selvittää, mihin he ovat päätyneet elämässään.

SAMMANDRAG

Inledning

I dagens värld mår vissa pojkar extra bra medan andra mår extra dåligt. Människorna i dagens samhälle delas redan i tidigt skede in i välmående och i de som mår dåligt. Av de pojkar som startar skolan är 8 % och av de flickor som startar skolan 3 % i behov av särskilt stöd. Pojkarnas problem är mångfaldiga och därför krävande. Pojkarnas sociala färdigheter, kunskaper och mognad sprids på ett brett underlag. (Cacciatore & Koiso-Kanttila 2008:23)

Från tidigare forskning framkommer att familjens socioekonomiska situation och familjestruktur samt ekonomiska, hälso- och sociala problem har en koppling med barnens välmående, hälsa och livsstil. (Myllyniemi 2012:48) Om det förekommer brister i kontroll, stöd eller vägledning under uppfostran, kan dessa vara en riskfaktor för barnets uppväxt. Rätt stöd i rätt situation av en vuxen som man kan lita på kan vara en räddande faktor. (Cacciatore & Koiso-Kanttila 2008:32-34)

Utanförskap

Utanförskap är ett nytt begrepp som man har börjat använda först från 1980 talet. Man definierar utanförskap, så att en individ eller familj drivs utanför samhällets normala levnadsstandard. Man ser utanförskap som ett svårt socialt problem. (Vuokila-Oikkonen & Mantela 2010:3)

Till marginaliserade ungdomar räknas de unga som inte har ett jobb eller som inte har avlagt en examen efter grundskolan. Män marginaliseras oftare än kvinnor och av alla unga män som marginaliseras, har var fjärde ett främmande språk som modersmål. Männens procent är högre än kvinnornas, eftersom man inte räknar med de kvinnor som är hemma och sköter sina barn. (Myrskylä 2012:2-3)

Marginalisering framskrider från fas till fas. Mikko Takala skiljer på följande skeden i marginaliseringsprocessen:

1. Svårigheter hemma, i skolan eller i den sociala miljön
2. Avbryta skolan eller underprestera
3. Dålig arbetsmarknadsställning
4. Total marginalisering (alkoholisering, kriminalisering, uppehälle med socialstöd)
5. Marginalisering från samhället

Man är inte marginaliserad om man har ett av problemen ovanför. Utan det är när problemen skockas, så blir man marginaliserad. (Linnakangas & Suikkanen 2004:28) Meningen med socialt arbete är att man försöker integrera de marginaliserade människorna tillbaka i samhället. (Helne 2002:3) Det förnuftigaste för samhället är att förebygga marginalisering. Det här betyder att man måste satsa på förebyggande arbete. (Cacciatore & Koiso-Kanttila 2008:270)

Icehearts

Icehearts grundades år 1996 i Vanda av Ville och Ilkka Turkka. Föreningen är en del av tredje sektors tjänster och den arbetar i förebyggande syfte inom barnskyddet i skolan och på fritiden. Icehearts föreningens viktigaste värdering är att ge alla barnen en möjlighet. Verksamheten går ut på att man förbygger marginalisering, man främjar barnens sociala färdigheter och man ger barnen en trygg och långvarig vuxenkontakt genom barnets olika utvecklingsstadier. Icehearts grundar sig på lagsport och man samarbetar med daghem, skolor, social- och hälsovården, ungdomsverket, idrottsverket och med föräldrarna. (Icehearts 2013)

För tillfället finns det lag i Vanda, Helsingfors, Esbo, Lahtis, Seinäjoki, Tammerfors, Uleåborg och Ulvasby. År 2013 har man utvidgat verksamhetsmodellen och grundat grupper för flickor i Vanda. Verksamheten handlar om tidigt ingripande. När man upptäcker oron i ett tidigt skede, kan man arbeta med det långvarigt. Lagets bas grundas med 10 barn från olika daghem, förskolor och startklasser. Barnen är i ålder 6-7 när de börjar verksamheten. Man kompletterar laget i ett senare skede, så att det till slut finns 20-25 barn med. Med i laget tas pojkar som behöver särskilt stöd och även de barnen

som inte har råd med att delta i hobby. Ett typiskt Icehearts-barn är ett barn med invandrar bakgrund, ett barn till en ensamförsörjare eller ett barn som kommer från en stor familj.

Laget leds av en fostrare, som är anställd av Icehearts. Fostraren har oftast någon sorts social utbildning och han förbinder sig till verksamheten för 12 år framåt. För att kunna stöda barnets uppväxt och utveckling, måste barnet kunna lita på att den vuxna finns tillhands. Fostraren kan stöda barnet och familjen igenom olika utmaningar som de möter i livet. (Icehearts 2013)

SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Icehearts har fungerat i Finland från år 1996 och under åren har föreningen vuxit och utvidgas. Syfte med mitt masterarbete är att påvisa fördelar och utmaningar med Icehearts verksamheten. Meningen är att utgående från tidigare forskning leta fram idrottens fördelar och binda ihop dessa med Icehearts verksamheten. För att få svar på mitt syfte, har jag ställt följande forskningsfrågor.

Forskningsfrågor:

1. Vilka fördelar finns det för barn, vuxna och det mångprofessionella teamet av Icehearts verksamheten?
2. Vilka är utmaningarna på tanke på barn, vuxna och det mångprofessionella teamet av Icehearts verksamheten?

Sociala färdigheter

Att vara social är en vilja, som finns inbyggt i barn redan från födseln. (Juusola 2011:30) Det är ett temperamentdrag, som berättar hur viktigt det är för människan att vara med andra. (Keltikangas-Järvinen 2012:49) Med sociala färdigheter menas förmågan att komma överens med andra och hur man betar sig i olika sociala situationer. Det behövs sociala färdigheter för att binda vänskapsband, att upprätthålla dem, samt att

fungera i grupp. (Juusola 2011:30) Sociala färdigheter lär man sig genom erfarenheter och uppväxt. (Keltikangas-Järvinen 2010:23)

Gemenskap

I ett samhälle litar människorna på andras goda vilja, hjälpsamhet och gemenskapen ses som en grund för ett bra liv. Ett samhälle kan vara en liten eller stor grupp människor. En gemenskap bildas när ett gäng människor har samma intresse för något. Dessa intressen får också människorna att samarbeta tillsammans och de får en att känna sammanhörighet. (Pessi & Seppänen 2011:292) Utgångspunkten är att det finns en gräns mellan ”oss” och ”de”. (Hyypä 2007:31)

Förebyggande arbete

Begreppet förebyggande arbete är varken enkelt eller entydigt. Begreppet kan användas i allt välbefinnande, omsorgs eller annat arbete angående vård. Meningen är att man skyddar barn och ungdomar mot sociala problem, som de kan möta i något skede av sitt liv. Förebyggande arbete kan antingen vara förebyggande missbruksarbete, förebyggande mentalvårdsarbete eller förebyggande barnskyddsarbete, beroende på inom vilket område barnet eller den unga har problem i. (Lundbom 2014:10)

Med förebyggande barnskyddsarbete vill man främja och skydda barnets uppväxt, utveckling och välmående, samt stöda föräldraskapet. Förebyggande barnskyddsarbete är stöd och special stöd, som ges i skolan, i ungdomsarbete, i småbarnspedagogiken, i mödra- och barnrådgivningen samt i övriga social- och hälsovårdstjänster. (Lassusuojelulaki 2007:3§) Andra begrepp som används tillsammans med förebyggande arbete är tidigt ingripande och tidigt stöd. Dessa två begrepp är mera neutrala än förebyggande arbete. (Lundbom 2014:10f)

Tidigt ingripande

Tidigt ingripande betyder förebyggande arbete alltså prevention och verksamhet som åtgärdas betyder igen intervention. Nu när det har varit många år av lågkonjunktur har

man hellre velat styra resurserna på verksamhet som åtgärddar i stället för att ge mer resurser till förebyggande arbete.

Tidigt ingripande betyder att man upptäcker problemen i ett tidigt skede och försöker komma på en lösning. Tidigt ingripande är alltid en process. Stödet kan vara olika för olika barn och den som ger stödet kan ha olika professioner till yrke. Med tidigt ingripande menas olika medel och metoder med vilka man kan ta itu med barnets beteende, stöda skolgången samt andra faktorer som hotar hans välmående. Man koncentrerar sig inte enbart på de problem som barnet har, utan man koncentrerar sig också på de problem som förekommer i familjen eller i uppväxtmiljön. (Huhtanen 2007:28,30)

Empowerment

Det finns inte en rätt definition på ordet empowerment. Empowerment blev populärt på 1980-talet och sedan 1990-talet har användningen av begreppet ökat radikalt. (Siitonen 1999:83-84)

Enligt Robert Adams kan individen, gruppen och gemenskapen påverka på sin livssituation, ändra på den, uppnå det man vill, förbättra sin livskvalitet och hjälpa andra att uppnå dessa genom empowerment. (Hokkanen 2009:317-319)

Empowerment kan ses som enbart en process eller en målsättning. I socialt arbete ser man det alltid som en process. Som utgångspunkt används den situation som är otillfredsställande för klienten. Processen är en övergång från ett tillstånd till ett annat. Målet är det tillståndet man vill uppnå tillsammans med klienten. (Hokkanen 2009:317-319) När man gör empowermentorienterat arbete är det meningen att man tillsammans med klienten, gör klienten medveten om problemet. Den professionella finns till som en resurs, när klienten försöker lösa sitt problem. (Askheim 2007:29)

En empowermentmodell med fem steg: Först identifierar klienten problemet och bestämmer sig för en förändring. Efter det försöker klienten hitta alternativa lösningar. Därefter väljer hen ett alternativ och planerar hur det förverkligas. Till sist utvärderas resultatet och hen lär sig av det. (Moula 2009:100)

METOD

Det här mastersarbetet är en litteraturstudie. Man kan dela in litteraturstudie i tre olika kategorier: systematisk litteraturstudie, allmän litteraturstudie och meta-analys. (Salminen 2011:6) I litteraturstudier letar man efter centrala synvinklar, teorier, metodiska lösningar och de viktigaste resultaten presenteras åt läsaren. Den viktigaste fasen är hur man väljer den tidigare forskningen. (Hirsijärvi et al 2007:253)

Den allmänna litteraturstudien är den mest använda formen av litteraturstudie. Det är en överblick utan stränga och noggranna regler. Forskningsfrågorna är rymligare i den allmänna litteraturstudien. Den allmänna litteraturstudien kan man dela in i två olika kategorier: narrativ och integrerad granskning. (Salminen 2011:6) Jag har valt den allmänna litteraturstudien som metod.

Innehållsanalys

Innehållsanalys är en traditionell kvalitativ analysmetod. Innehållsanalysen kan antingen vara induktiv som är materialbaserad eller deduktiv som är teoribaserad analys. (Sarajärvi & Tuomi 2002:93-95). Med hjälp av innehållsanalys kan det samlade materialet sammanfattas, så att man kort kan beskriva det man undersöker. Det kvalitativa materialet man använder sig av kan antingen vara dagböcker, brev, tal, rapporter, böcker, artiklar, filmer, fotografier och konstverk. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001:23)

RESULTAT

Barnens sociala färdigheter och beteende

Barnen har blivit mer toleranta och de tar bättre i hänsyn andra. Barnen har lugnat ner sig och konfliktsituationer med andra barn har minskat. Barnen kommer också överens med andra barn än med sina bästa vänner. De lär sig att förstå varandra och ta hänsyn till andras känslor. Både barnens empatiförmåga såsom sympatiförmåga har ökat. Barnen klarar av besvikelser bättre och det känns inte så svårt att förlora. Pojkarna har bättre självförtroende och de litar mer på sig själva. Från pojkarnas egna erfarenheter

kan man säga att de fungerar bättre i grupp och att deras sociala färdigheter har ökat. Barnen har lärt sig att respektera, lita på och stöda varandra. Man hittar lätt någon att prata med och man får jämlikt stöd av sina kompisar.

Fördelar med hobbyn

Idrotten ger barnen socialt stöd, förmåga att lösa konflikter, stöd med skolgången och viktiga livskunskaper. Hobbyn lär barnen att binda sig till något och de lär sig att följa olika regler. Eftersom man fick träffa sina kompisar under träningen, orkade pojkarna träna. Med hjälp av idrotten lärde sig barnen regler och de lärde sig också att följa och förstå dem. Barnen lärde sig också ta ansvar över sig själva och de lärde sig också att fungera tillsammans. Övervikten har minskat bland pojkarna, konditionen har blivit bättre och de orkar bättre.

Ökning av sociala färdigheter genom sport

Enligt föräldrarna har Icehearts påverkat pojkarnas beteende och värderingar. De värde-
rar andra barn och litar på dem. Positivt med Icehearts är att pojkarna får delta gratis i
en dyr hobby. Hobbyn stöder också pojkarnas utveckling och skolgång. Hobbyn inver-
kade också positivt på pojkarnas koncentration och den gav pojkarna något att göra efter
skolan. Enligt föräldrarna klarar pojkarna bättre av besvikelser och samarbete fungerar
smidigare. Alla pojkar duger såsom de är och man ser alla som individer. Pojkarna har
lärt sig att olikheter är en bra sak och de har fått uppleva många positiva erfarenheter.
Pojkarna klarar av att lösa konfliktsituationer bättre och de kan lösa problem utan våld
och de tar hänsyn till andra.

Föräldrarnas stöd i uppfostran

Föräldrarna har fått stöd med uppfostran och samtidigt har de problem som funnits i fa-
miljen minskat. Föräldrarna har också fått mentalt stöd av fostraren och med hjälp av
detta har de orkat bättre. Icehearts verksamheten har också ökat föräldrarnas intresse för
deras barn.

Fördelar av fostraren i skolan

Samarbete mellan skolan och Icehearts sågs som mångsidig och viktig. Läraren och fostraren ansåg att öppen kommunikation och förtroende var det viktigaste i samarbete. Kommunikationen löper bra och båda parterna tar hänsyn till varandras tankar och förslag. Enligt lärarna var det bra att det finns en extra vuxen i klassen, som inte är en lärare och som stöder lärarens arbete. Fostraren kan vid behov ta en liten grupp barn med sig och de kan gå utanför klassrummet och studera i lugn och ro. Samarbetet mellan läraren och fostraren har gett skolan mera resurser. Läraren kan koncentrera sig på att lära och inte att lösa konfliktsituationer. Fostraren har en lugnande inverkan på atmosfären i skolan och i klassrummet.

Läraren ansåg också att fostraren var en lindrande faktor mellan myndigheterna och familjen. Familjen kan protestera mot samarbete mellan skolan och socialmyndigheterna. Eftersom fostraren spenderar en så stor del tillsammans med barnet, kan han fungera som tolk mellan hemmet och skolan. Detta här möjliggör att läraren kan få viktig information om barnet, som i andra fall kanske inte skulle nå läraren.

Fostrarens närvaro i skolan möjliggör också skolgången för extra krävande barn. Utan fostraren kan dessa barn bli avhoppare. Eftersom läraren inte har tillräckligt med tid och möjligheter att lösa alla svåra situationer. Fostraren kan också motivera barnet att gå i skolan och stöda skolgången.

Samarbete med daghemmet

Samarbete mellan fostraren och barnträdgårdsläraren är mycket viktigt. Lagen grundas då när barnen är i förskolan och den bästa kunskapen om barnen har barnträdgårdsläraren. Ett tätt samarbete mellan förskolan och hemmet hjälper barnträdgårdsläraren att välja de barn som behöver mest stöd. Barnträdgårdsläraren har en uppfattning om hur barnen fungerar i grupp och hur stort stöd de behöver när de börjar skolan. Samarbetet fungerar bättre när man träffas ofta och när man har möjlighet att diskutera.

DISKUSSION

Icehearts verksamhetens fördelar har kommit fram i många tidigare arbeten. Verksamheten gagnar både barn, vuxna och samarbetspartnern. Barnen har själv nämnt följande positiva faktorer: sociala färdigheter, uttrycka sina känslor, att värdera andra och förtroende. De har också lärt sig att binda sig till idrotten och att följa regler. Fostraren fungerar som pojkarnas stöd och förebild. Föräldrarna kan stämma in på de positiva faktorerna och de har också sett dessa förändringar hos pojkarna. Från de internationella artiklarna kan man läsa om samma positiva effekter som idrotten förorsakar.

Med hjälp av det förebyggande arbete skyddar man barn och unga mot sociala problem, som kan påverka deras välmående. Icehearts verksamheten är förebyggande arbete i ordets rätta betydelse. De ordnar ledd verksamhet efter skolan och pojkarna får också stöd med skolgången. De får också hjälp med sina sociala färdigheter, med lärande och de har möjlighet att delta i en sport, som ökar deras välmående. Man har inte heller glömt bort föräldrarna utan de får också stöd och råd. (vrt. Lundbom 2014:10) Eftersom det tidiga ingripande börjar i 6-års åldern, känner man redan vid ett tidigt skede till vad problemen är och försöker att lösa dem. Eftersom verksamheten har varit bra och framgångsrik, vill föräldrarna sällan neka deras barn att delta. (vrt. Huhtanen 2007:28,30)

Det negativa som steg fram i resultatet var inte mycket. Det som man tagit fasta på var resurser, finansieringen, sommarverksamheten och den negativa stämpeln pojkarna kan få. Resurser och finansiering hör ihop. Eftersom verksamheten är så bra är man rädd att det inte finns tillräckligt med resurser på grund av finansieringen. Finansieringen bör skötas av en person och det är nuförtiden ett heldagsjobb. Det är viktigt att man får in donationer av både Ray och privata sponsorer, så att verksamheten kan fortsätta. Några av pojkarna tyckte att det var dåligt med den negativa stämpel de får av median. Eftersom föreningen lever på publicitet och median igen tycker om skandalriktade rubriker.

Som fortsatta studier kan man göra ett slutarbete om flickgrupper. Den verksamheten är ännu i barnaskor och det skulle vara intressant att få en insyn på den delen. En annan intressant studie skulle vara om man gjorde en undersökning på de pojkar som var med i den första Icehearts gruppen och se vart de kommit i sitt liv.

LÄHTEET

- Aronniemi Maaret & Levola Jarkko. 2007. *Me emme puutu- me puutumme. Tutkimus sosiaalisen urheiluseura Iceheartsin vaikutuksista lapsiin ja perheisiin.* Opinnäyte. Ladattu 9.2.2015.
- Askheim Ole. 2007. Empowerment-olika infallsvinklar. I: Askheim Ole & Starrin Bengt. (red.) *Empowerment i teori och praktik.* Malmö: Gleerups. 217s
- Aveyard, Helen. 2010. *Doing a literature review in health & social care – a practical guide.* England: Open University Press.
- Cacciatore Raisa & Koiso-Kanttila Samuli. 2008. *Pelastakaa pojat!* 3. painos. Jyväskylä: Minerva. 344s.
- Carter Erik, Swedeen Beth, Moss Colleen & Pesko Matthew. 2010. ”*What are you doing after school?*” *Promoting extracurricular involvement for transition-age youth with disabilities.* Intervention in school and clinic. Volume 45. Number 5. Ladattu 25.3.2016.
- Eriksson Anna. 2014. *Vi växte mer rakt än snett- unga mäns funderingar kring livet som ishjärtan.* Examensarbete. Helsingfors universitets bibliotek. Viitattu 14.1.2016
- Forsberg, Christina & Wengström, Yvonne. 2013. *Att göra systematiska litteraturstudier. Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning.* Stockholm: Natur & Kultur.
- Forskningsetiska delegationen. 2012. *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland.* www.tenk.fi

- Fraser-Thomas Jessica, Côté Jean & Deakin Janice. 2007. *Youth sport programs: an avenue to foster positive youth development*. Physical Education and Sport Pedagogy. Vol 10. No.1. Viitattu 30.4.2016
- Haudenhuyse Reinhard, Theeboom Marc, Nols Zeno & Coussée Filip. 2014. *Socially vulnerable young people in Flemish sports clubs: Investigating youth experiences*. European Physical Education Review. Vol 20. Ladattu 20.5.2015
- Halme Niina, Vuorisalmi Merja & Perälä Marja-Leena. 2014. *Tuki, osallisuus ja yhteistoiminta lasten ja perheiden palveluissa. Työntekijöiden näkökulma*. Raportti 4/2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Ladattu 18.5.2016.
- Helne Tuula. 2002. *Syrjäytymisen yhteiskunta*. Saarijärvi: Stakes tutkimuksia 123. 233s.
- Helne Tuula & Laatu Markku. 2008. ”Hyvinvointipolitiikka” ja sen vääryydet. I: Helne Tuula & Laatu Markku (toim.) *Vääryyskirja*. 4. painos. Vammala. Kela. 9-42.
- Hermens Niels, Super Sabina, Verkooijen Kirsten & Koelen Maria. 2015. *Intersectoral Action to enhance the social inclusion of socially vulnerable youth through sport: an exploration of the elements of successful partnerships between youth work organisations and local sport clubs*. Social inclusion. Volume 3, issue 3. 98-107. Ladattu 30.4.2016
- Hiilinen Inkeri & Takkinen Seliina. 2014. *Icehearts-joukkueen kokoamisprosessi. Ammattilaisen näkemyksiä kokoamisprosessin toteutuksesta*. Opinnäyte. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014112416437> Ladattu 23.10.2015
- Hirsijärvi Sirkka, Remes Pirkko & Sajavaara Paula. 2007. *Tutki ja kirjoita*. 13 painos. Keuruu. Tammi 426s.
- Hjalmarsson Simon & Mood Carina. 2015. *Do poorer youth have fewer friends? The role of household and child economic resources in adolescent school-class friendships*. Children and youth services review. Ladattu 25.3.2016

- Hokkanen Liisa. 2009. Empowerment valtaistumisen ja voimaantumisen dialogina. I: Mäntysaari Mikko, Pohjola Anneli & Pösö Tarja (toim.). *Sosiaalityö ja teoria*. PS-kustannus. 315-334.
- Huhtanen Kristiina. 2011. *Tehostettu tuki perusopetuksessa. Työvälineeksi pedagoginen ennakointi*. Jyväskylä: PS-kustannus. 215.
- Huhtanen Kristiina. 2007. *Kun huoli herää. Varhainen puuttuminen koulussa*. Jyväskylä: PS-kustannus. 234s
- Hyypä Markku. 2007. *Livskraft ur gemenskap- om socialt kapital och folkhälsa*. Polen: Studentlitteratur. 163s.
- Hyypä Markku 2005. *Me-hengen mahti*. Jyväskylä: PS-kustannus. 167s.
- Hyypä Markku 2002. *Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys*. Jyväskylä: PS-kustannus. 193s.
- Icehearts 2013. *Kaikki pelaa, ihan oikeesti- esite*. Ladattu 13.9.2015.
www.icehearts.fi/materiaalisalkku/html
- Icehearts toimintasuunnitelma 2015. Suomen Icehearts ry. Ladattu 13.8.2015.
- Johansson, K. 2007. Kirjallisuuskatsaukset – huomio systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen. I: Johansson, K., Axelin, A., Stolt, M. & Ääri, R-L. (toim.) *Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen*. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitoksen julkaisuja. Tutkimuksia ja raportteja. A:51/2007, 3-7.
- Juusola Mervi. 2011. *Vahvaksi rakastetut lapset*. Keuruu: Otava. 238s.
- Kallionpää Annelise & Saine Maya. 2011. *Icehearts-toiminta poikien tukena: vanhempien näkökulma*. Opinnäyte. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201105096901> Ladattu 9.2.2015

- Kelly Laura. 2010. *Social inclusion through sports-based interventions?* Critical social policy. Vol 31. 126-150s. Ladattu 30.4.2016
- Keltikangas-Järvinen Liisa. 2012. *Pienen lapsen sosiaalisuus*. Helsinki: WSOY. 224s.
- Keltikangas-Järvinen Liisa. 2010. *Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot*. Helsinki: WSOY. 263s.
- Kärki Katri & Kärki Petteri. 2015. *Icehearts toiminta koulun tukena*. Opinnäyte. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015112618067> Ladattu 23.10.2015
- Lastensuojelulaki. 2007. 13.4.2007/417. Ladattu 20.2.2016. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L1P1>
- Latvala Eila & Vanhanen-Nuutinen Liisa. 2001. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: sisällönanalyysi. I: Janhonen Sirpa & Nikkonen Merja (toim). *Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä*. Juva: WSOY. 21-43s.
- Linnakangas Ritva & Suikkanen Asko. 2004. *Varhainen puuttuminen. Mahdollisuus nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä*. Helsinki: Sosiaali ja terveystieteiden tutkimuskeskus. 2004:7.
- Lundbom Pia. 2014. Ehkäisevä työ käsitteenä ja toimintana. I: Pylkkänen Sanna & Viitanen Reijo (toim). *Ehkäisevä työ pedagogisesti*. Helsinki. HUMAK. Ladattu 20.2.2016.
- Moula, Alireza. 2009. *Empowermentorienterat socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur. 251s.
- Myllyniemi Sami. 2012. Ylisukupolvinen hyvinvointi. I: Myllyniemi Sami (toim.). *Monipolvinen hyvinvointi*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Nuorisobarometri. 47-86.

- Myrskylä Pekka. 2012. *Hukassa- keitä on syrjäytyneet nuoret?* Elinkeinoelämän valtuuskunta 19/2012. <http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf> Ladattu 17.11.2015
- Mäki-Haavisto Merja. 2016. *Pitkäaikaissairauden omahoidon ryhmämuotoinen tukeminen: kuvaileva kirjallisuuskatsaus*. Opinnäyte. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201603173312> Ladattu 22.5.2016
- Möttönen Sakari & Niemelä Jorma. 2005. *Kunta ja kolmas sektori- yhteistyön uudet muodot*. Jyväskylä: Ps-kustannus. 210s.
- Nuorten Akatemia. Mahis. <http://mahis.info/fi/>. 5.3.2016
- Pelastakaa lapset ry. Eväitä Elämälle- ohjelma. <https://www.pelastakaa lapset.fi/tyomme-kotimaassa/evaita-elamalle-ohjelma/> Viitattu 5.3.2016
- Pessi Anne & Seppänen Marjaana. 2011. Yhteisöllisyys. I: Saari Juho (toim.) *Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta*. Helsinki: Gaudeamus. 288-314s.
- Pölkki Kimmo. 2011. *Icehearts- sosiaalisen vahvistamisen toimintamuotona*. Opinnäyte. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011112215075> Ladattu 23.10.2015.
- Raina Liisa. 2012. *Uusi yhteisöllisyys. Kasvatusyhteisön rakentamisen ammattitaito*. Tampere: Arator Oy. 219s.
- Raunio Kyösti. 2006. *Syrjäytyminen- Sosiaalityötä kiinnostavia näkökulmia*. Helsinki. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto. 154s.
- Ruuskanen Petri, Selander Kirsikka & Anttila Timo. 2013. *Palkkatyössä kolmannella sektorilla*. Työ ja elinkeinoministeriön julkaisuja. 20/2013

- Salmi Minna, Sauli Hannele & Lammi-Taskula Johanna. 2014. Lapsiperheiden toimeentulo. I: Lammi-Taskula Johanna & Karvonen Sakari (toim.). *Lapsiperheiden hyvinvointi 2014*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvointilaitos. 82-106s.
- Salminen Ari. 2011. *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin*. Vaasan yliopiston julkaisuja. Ladattu 31.1.2016.
- Salminen Marika. 2015. *Icehearts osana esikoulun arkea Oulussa*. Opinnäyte. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015091614673> Ladattu 23.10.2015
- Siitonen Juha. 1999. *Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua*. Oulun yliopisto. Ladattu 10.5.2016.
- Sillman Heli & Strömdahl Sanna. 2011. *Icehearts yhteistyössä sosiaalitoimen ja koulun kanssa- ei neuvota vaan kysytään neuvoa*. Opinnäyte. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201105066445> Ladattu 23.10.2015
- Spaaij Ramón, Magee Jonathan & Jeans Ruth. 2013. *Urban youth, worklessness and sport: A comparison of sport-based employability programmes in Rotterdam and Stoke-on-Trent*. Urban Studies 50. Ladattu 25.3.2016.
- Taskinen Sirpa. 2001. Mitä tarkoitetaan lasten ja nuorten syrjäytymisellä?. I: Taskinen Sirpa (toim.). *"Huono ennuste". Mitä on lasten ja nuorten syrjäytyminen*. Stakes. 10/2001. 55s
- Terveyden ja hyvinvointilaitos 2016a. Hyvinvointi ja terveyserot. Osallisuus. <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus> Viitattu 19.5.2016

Terveyden ja hyvinvointilaitos 2016b. Lastensuojelun käsikirja. Lapsen osallisuus.

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lasten-osallisuus>

[Viitattu 19.5.2016](#)

Terveyden ja hyvinvointilaitos 2015. Lastensuojelun käsikirja. Ehkäisevän työn

toteuttaminen. [https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja per-](https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/ehkaiseva_lastensuojelu)

[heet/peruspalvelut/ehkaiseva_lastensuojelu](https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/ehkaiseva_lastensuojelu) Viitattu 20.2.2016.

Tiitinen Irina. 2013. *"Hänhän on pohjimmiltaan hyväntahtoinen poika"*. Icehearts

joukkueen koonnin prosessikuvaus; Millä perustein lapsia on valittu joukkuee-

seen. Opinnäyte. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201302282786> Ladattu

23.10.2015

Tuomi Jouni & Sarajärvi Anneli. 2002. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*.

Helsinki. Tammi. 149s.

Turkka Ilkka & Turkka Ville. 2008. *Icehearts. joukkue kasvun tukena*. Juva. Bookwell

Oy. 129s.

Turja Leena. 2012. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. I: Hujala Eeva & Turja

Leena (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. 2. painos. Jyväskylä. PS-kustannus.

41-54s.

Ulvinen Veli-Matti. 1998. *Lasten ja nuorten syrjäytymistä koskevan tutkimuksen*

mahdollisuudet. Helsinki. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Nuorisosiain neu-

vottelukunta. Ladattu 20.11.2015.

Varsamäki Siru. 2015. *Ekaluokkalaisten kokemuksia osallisuudesta Icehearts-*

joukkue toiminnassa. Opinnäyte. [http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-](http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015092314841)

[2015092314841](http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015092314841) Ladattu 23.10.2015

Vartiamäki Teemu & Niemelä Miika. 2013. *Icehearts-koulun kyljessä*. Vaasa:

Arkmedia Oy. Toinen painos. 72s.

- Venninen Tuulikki, Leinonen Jonna, Rautavaara-Hämäläinen Maija & Purola Karoliina. 2012. *”Lähes aina haettaessa sanotaan että ihan ok päivä- mitä se lopulta tarkoittaa?” Lasten vanhempien ja henkilökunnan osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa*. Socca Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus. 65s.
- Vuokila-Oikkonen Päivi & Mantela Jaana. 2010. *Syrjäytyminen ja sosiaalinen pääomakäsitteiden määrittely CDS-hankkeessa*. Ladattu 20.11.2015
- Wickström Mika. 2014. *Lapsia liukkaalla jäällä. Kasvattajaseura iceheartsin tarina*. Helsinki. Aurinko kustannus. 115.
- Åstrand Riikka. 2007. *”Mustakin olis voinu tulla joku huligaani jos en mä olis siihen sirkukseen jumittunu”*. *Harrastustoiminta syrjäytymisen ehkäisijänä- tapaustutkimus Suvelan sirkuksesta ja Iceheartista*. Opinnäyte. Ladattu 9.5.2015
- Wau ry. Wau ry:n toiminta. <http://www.wau-ry.fi/> Viitattu 20.5.2016

